

OBVODNÝ BANSKÝ ÚRAD V BANSKEJ BYSTRICI

SPRÁVA

**o činnosti štátnej banskej správy SR
Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici
za rok 2022**

Marec 2023

PREDHOVOR

Správa o činnosti štátnej banskej správy v obvode pôsobnosti Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici a v obvode pôsobnosti Obvodného banského úradu v Prievidzi popisuje hlavne ochranu a využívanie nerastného bohatstva pri banskej činnosti, činnosti vykonávanej banským spôsobom, o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, a činnosti pri výrobe a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, aktivity podnikateľov, ako aj samotnú činnosť Obvodných banských úradov v obvode pôsobnosti.

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici riešil v súčinnosti s:

- Príslušnými stavebnými úradmi a spracovateľmi územnoplánovacej dokumentácie problematiku územnoplánovacej dokumentácie vo vzťahu k dobývacím priestorom a chráneným ložiskovým územiám
- MŽP SR v oblasti koordinovaných kontrol plnenie povinností organizácii pri nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu
- Slovenskou inšpekciou životného prostredia pri koordinovaných kontrolách podnikov zameraných na prevenciu závažných priemyselných havárií
- Príslušnými orgánmi ochrany lesného a poľnohospodárskeho pôdneho fondu podmienky pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom
- Príslušnými orgánmi priestupkové konanie vo veci používania pyrotechnických výrobkov
- Dopravným úradom civilného letectva posúdenie spoľahlivosti osoby na výkon bezpečnostnej ochrany civilného letectva

Podnikanie pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom odrážalo celkovú hospodársku a ekonomickú situáciu v krajine a hospodársky výsledok bol silne ovplyvnený nestabilitou na trhu s cenami energií. Poznatky získané činnosťou úradu pri výkone hlavného dozoru boli využívané pri preventívnom i sankčnom pôsobení na dozorované podnikateľské subjekty.

1 ORGANIZÁCIA ŠTÁTNEJ BANSKEJ SPRÁVY

1.1 HBÚ

1.2 Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici

Sídlo: 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
Telefón a fax: 048/4142941, 048/4142956
e-mail: obubb@obubb.sk

Personálne obsadenie k 31.12.2022

Predseda úradu: Ing. Ján Vido

Kancelária predsedu úradu referentky: Janka Golianová
Margaréta Mikulášová

Útvár Hlavného obvodného banského inšpektora

Hlavný obvodný banský inšpektor:	Mgr. Ing. Ľuboš Bohuš
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Ivan Sýkora
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Miroslava Šárniková - Kudlíková
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Diana Bánová
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Ľudovít Ružička
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Mário Mokó PhD.
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Tibor Turňa
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Vladimír Grendel
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Ľubomír Smutný
Obvodný banský inšpektor:	Ing. Barbora Kukučková
Obvodný banský inšpektor:	neobsadené
Obvodný banský inšpektor:	neobsadené
Referent:	Ing. Lýdia Gabajová

1.3 Obvodný banský úrad v Prievidzi

Sídlo: 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica
Telefón a fax: 048/4142941, 048/4142956
e-mail: obupd@obupd.sk

Personálne obsadenie k 31.12.2022

Predseda úradu: neobsadené
Ing. Ján Vido – poverený riadením

2 ÚLOHY ORGÁNOV HLAVNÉHO DOZORU

2.1 HBÚ

2.2 Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici v roku 2022 plnil svoje úlohy v územnom obvode stanovenom vyhláškou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov v platnom znení, ktorou je miestna príslušnosť ustanovená pre okresy: Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bánovce nad Bebravou, Brezno, Bytča, Detva, Dolný Kubín, Ilava, Krupina, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Lučenec, Martin, Martin, Námestovo, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Poltár, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov, Ružomberok, Topoľčany, Trenčín, Turčianske Teplice, Tvrdošín, Veľký Krtíš, Zvolen, Žarnovica, Žiar nad Hronom, Žilina.

Pri výkone hlavného dozoru obvodný banský úrad

- vykonáva prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontroluje, ako sa plnia povinnosti vyplývajúce z banského zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, výrobu výbušnín a používanie výbušnín na trhacie práce a ohňostrojné práce, skladovanie a evidenciu pyrotechnických výrobkov u výrobcu, dovozcu a predajcu, ako aj z iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok vrátane predpisov o požiarnej ochrane v podzemí,
- zisťuje na mieste stav, príčiny a následky závažných pracovných úrazov v organizáciách, pri ktorých nastala smrť, došlo k strate orgánu alebo jeho funkčnosti; ďalej zisťuje na mieste stav, príčiny a následky závažného ohrozenia bezpečnosti prevádzky v organizácii alebo celospoločenského záujmu, najmä bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- nariaďujú odstrániť zistené závady a nedostatky.
- Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky je oprávnený nariaďovať nevyhnutné opatrenia. Ak zistia závady, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku a ktoré nemožno ihneď odstrániť, nariaďuje zastavenie prevádzky organizácie alebo jej časti, prípadne ich technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad,
- je povinný bez zbytočného odkladu preskúmať odôvodnenosť požiadavky odborového orgánu na prerušenie práce podľa osobitného predpisu,
- dozerá na stav, vybavenie a činnosť banskej záchranej služby a preveruje odbornú spôsobilosť jej vedúcich pracovníkov s výnimkou pracovníkov hlavných banských záchranných staníc a obvodných banských záchranných staníc,
- dozerá, či organizácie riadne vedú evidenciu a registráciu pracovných úrazov a vyhodnocujú zdroje a príčiny úrazovosti,
- preveruje, či organizácia vykonávajúca banskú činnosť alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom je spôsobilá vykonávať skúšky a revízie, montovať, opravovať vyhradené technické zariadenia slúžiace na vykonávanie banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, vydáva jej príslušné povolenie, prípadne jej toto povolenie odníma,

- kontroluje vykonávanie prehliadok a skúšok technických zariadení,
- preveruje skúškami u pracovníkov znalosť predpisov, ktorú títo pracovníci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzuje odbornú spôsobilosť pracovníkov na výkon vybraných funkcií a vydáva im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odníma,
- plnia úlohy orgánu zodpovedného za posudzovanie odpadov z ťažobného priemyslu umiestnených na odvaloch, odkaliskách alebo iných úložiskách hmôt.
- určuje, mení alebo zrušuje chránené ložiskové územia a dobývacie priestory a vedie ich evidenciu, vydáva predchádzajúce rozhodnutie na zmluvný prevod dobývacieho priestoru,
- povoľuje otváрку, prípravu a dobývanie výhradných ložísk a v určených prípadoch vyhľadávanie a ložiskový geologický prieskum výhradných ložísk banskými dielami; pred zastavením prevádzky v banských dielach a lomoch povoľuje ich zabezpečenie alebo likvidáciu, predlžuje platnosť povolení banskej činnosti, povoľuje banské diela a banské stavby pod povrchom vrátane stavieb na povrchu bezprostredne slúžiacich ich prevádzke, a to ťažné veže, jamové budovy, strojovne ťažných strojov, ventilátorovne a banské stavby slúžiace otváрке, príprave a dobývaniu výhradného ložiska a úprave nerastov v súvislosti s ich dobývaním v lomoch a skrývkach v hraniciach vymedzených čiarou skutočne vykonanej skrývky alebo vykonávanej ťažby, pokiaľ sa nevykonala rekultivácia pozemku a ich užívanie, zmeny a odstránenie,
- určuje nevyhnutné opatrenia, najmä poradie a spôsob vydobytia výhradných ložísk, ak by otvárkou, prípravou a dobývaním bola ohrozená prevádzka alebo využitie výhradného ložiska v dobývacom priestore inej organizácie,
- nariaďuje, ak je to z hľadiska bezpečnosti prevádzky nevyhnutné, aby časť výhradného ložiska v dobývacom priestore jednej organizácie vydobyla iná organizácia, alebo ak je potrebné, aby si organizácia zriadila banské dielo v dobývacom priestore inej organizácie; rovnako postupuje, ak je nevyhnutné spoločné užívanie banských diel a zariadení,
- povoľuje dobývanie ložísk nevyhradených nerastov, ako aj zabezpečenie banských diel a lomov a likvidáciu hlavných banských diel a lomov, banské stavby slúžiace dobývaniu ložiska nevyhradeného nerastu a úprave nerastov v súvislosti s ich dobývaním vrátane umiestnenia stavby, ich užívanie, zmeny a odstránenie, v lomoch v hraniciach územia vymedzeného v rozhodnutí o využití územia na dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu, ak sa nevykonala rekultivácia pozemku,
- vydáva záväzné stanovisko na povolenie stavieb a zariadení v chránenom ložiskovom území a chránenom území pre osobitné zásahy do zemskej kôry a k rozhodnutiu o využití banských diel, banských stavieb a lomov na iné účely po trvalom zastavení prevádzky v banských dielach a lomoch,
- nariaďuje vyhotovenie alebo doplnenie banskomeračskej a geologickej dokumentácie, ak chýbajú, sú neúplné alebo ak sú v nich závary,
- povoľuje sprístupňovanie banských diel a starých banských diel pre muzeálne a iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave, osobitné zásahy do zemskej kôry a zabezpečenie alebo likvidáciu starých banských diel,
- povoľuje trhacie práce a ohňostrojné práce, predlžujú platnosť rozhodnutí o povolení trhacích prác a ohňostrojných prác,
- povoľuje umiestnenie, stavbu a užívanie zrušenie alebo odstránenie skladov výbušnín v prípadoch a za podmienok ustanovených § 18 a 19 zákona č. 58/2014 Z. z.,
- vedie evidenciu organizácií, ktorým vydal povolenie na vykonávanie trhacích alebo ohňostrojných prác, povolenie na odber výbušnín a povolenie na užívanie, zrušenie alebo odstránenie skladov výbušnín,

- vydáva, mení a zrušuje banské oprávnenia a vedie banský register,
- povoľuje odber výbušnín,
- v rámci inšpekčnej činnosti preveruje podania fyzických osôb a právnických osôb, ktoré upozorňuje na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov uvedených v § 39 ods. 1 organizáciami, pri vykonávaní banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, alebo inej činnosti upravenej týmto zákonom,
- vykonáva správu úhrad za dobývacie priestory, úhrad za nerasty vydobyté z výhradných ložísk
- Vykonáva štátnu správu na úseku prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- plní ďalšie úlohy vyplývajúce z banského zákona, zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zo zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh (chemický zákon), zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia, či zákona 262/2014 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy vo veciach prekursorov výbušnín

2.3 Obvodný banský úrad v Prievidzi

Účinnosťou Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov v platnom znení bol, pre Obvodný banský úrad v Prievidzi, so sídlom: 9. mája 2, 975 90 Banská Bystrica, ustanovený za obvod pôsobnosti okres Čadca.

V roku 2022 bolo na Obvodnom banskom úrade v Prievidzi evidovaných 49 (v roku 2021 to bolo 89) spisov, ktoré spolu obsahovali 59 (v roku 2021 to bolo 92) záznamov.

V tomto roku inšpektori pokračovali aj v konaniach začatých pred účinnosťou vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 146/2020 Z. z. ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov. Zo 49 spisov otvorených v roku 2022 bolo do nasledujúceho roku preklopených 11 spisov.

V obvode pôsobnosti Obvodného banského úradu v Prievidzi banská činnosť ani činnosť vykonávaná banským spôsobom nie je vykonávaná.

3 ČINNOSŤ ORGÁNOV HLAVNÉHO DOZORU

3.1 Bansko-správna činnosť

3.1.1 Správne úkony

V roku 2022 bolo na Obvodnom banskom úrade v Banskej Bystrici evidovaných 2749 (v roku 2021 to bolo 2656) spisov, ktoré spolu obsahovali 4 908 (v roku 2021 to bolo 3 930) záznamov.

Z 2749 spisov otvorených v roku 2022 bolo do nasledujúceho roku preklopených 173 spisov.

3.1.2 Riadne a mimoriadne opravné prostriedky

Spracováva HBÚ

3.1.3 Úhrady za dobývacie priestory, úhrady za vydobyté nerasty za fiškálny rok 2022

3.1.3.1 Úhrady za dobývacie priestory

V hodnotenom roku bolo v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici 82 organizácií povinných platiť úhradu za 121 dobývacích priestorov. Vypočítaná výška úhrad bola 105.556,92 €. Organizácie v priebehu roka 2022 zaplatili úhradu za dobývacie priestory v hodnote 105.556,92 €.

ÚHRADA ZA DP	€
vypočítaná	105.556,92 €
zaplatená	105.556,92 €
nedoplatky	0,00
preplatok	0,00
stará platba	0,00
iná platba	0,00
odvod VPS MF SR	21.111,81 €
odvody obciam	84.445,11 €
stav účtu k 31.12.2022	0,00

Prehľad organizácií, ktoré nezaplatili úhradu včas:

Niektoré organizácie zaplatili úhradu za dobývací priestor aj neskôr ako v stanovenej lehote, ale s ohľadom na ustanovenie § 32b ods. 2 písm. c) zákona č. 44/1988 Zb. v platnom znení OBÚ v Banskej Bystrici nevyrubil penále za oneskorenú platbu úhrady za dobývací priestor.

Penále za oneskorenú platbu úhrad za dobývacie priestory boli vyrubené organizácii Kamenivo Nord 2, s.r.o., Bratislava, za rok 2022 vo výške 58,52 €, GEOtrans-LOMY, s.r.o.,

Bratislava, vo výške 78,47 € za DP Sása a 78,47 € za DP Vígláš - Podrohy, Miroslav Greško - BIELOSTAV, Tajov, vo výške 297,92 € za DP Uľanka a 297,92 € za DP Selce, Drevkam Lúky s.r.o., Lúky, vo výške 151,62 €, DrvTech s.r.o., Prievidza, vo výške 83,79 €, Energogaz, a.s., Košice, vo výške 86,3 €, GRAU s.r.o., Lučenec, vo výške 95,76 €, SKALEX N B, s.r.o., Bratislava, vo výške 319,2 €, Slovenská banská, spol. s r.o., Hodruša – Hámre, vo výške 53,11 € za DP Banská Štiavnica VII a 199,16 € za DP Banská Štiavnica, Slovenské kameňolomy o. z. Hradište s.r.o., vo výške 121,03 €, V.D.S. a.s., Bratislava, vo výške 41,23 € za DP Malé Kršteňany a 41,23 € za DP Malé Kršteňany I a WIENERBERGER s.r.o., Zlaté Moravce, vo výške 218,12 €. Všetky organizácie vyrubené penále zaplatili.

Prehľad organizácií, ktoré nezaplatili úhradu za DP:

V roku 2022 neboli organizácie s povinnosťou platiť úhradu za dobývací priestor, ktoré by túto povinnosť nesplnili.

Z uhradenej sumy 105.556,92 € za rok 2022 bolo za dobývacie priestory ložísk vyhradených nerastov zaplatené 67.051,88 € čo predstavuje 63,52 % z uhradenej sumy. Za dobývacie priestory ložísk nevyhradených nerastov organizácie zaplatili 38.505,04 €, čo predstavuje 36,48% z uhradenej sumy.

Stav účtu pre platby za dobývacie priestory k 31.12.2022 bol 0,00 €.

Rozdiel medzi zaplattenou výškou úhrad za rok 2022 a stavom účtu k 31.12.2022 je zapríčinený odvodom obciam vo výške 80 % a odvodom na účet verejnej pokladničnej správy Ministerstva financií Slovenskej republiky vo výške 20 % úhrad za dobývacie priestory. V roku 2022 bolo na účty obcí odvedené 84.445,11 €, na účet verejnej pokladničnej správy Ministerstva financií Slovenskej republiky 21.111,81 €.

Na účet úhrad za DP bola v roku 2022 zaplattená aj mylná platba. Organizácia Energogaz, a.s., Košice zaplatila mylnú platbu vo výške 86,30 € penále za DP Močiar. Táto platba bola následne odvedená na účet penále.

Na účet úhrad za DP boli vrátené úhrady za obec Krnča vo výške 531,10 €, obec Belina vo výške 228,37 €, obec Vrícko vo výške 531,10 €, obec Trenčianske Bohuslavice vo výške 19,65 € a mesto Ružomberok vo výške 477,99 € z dôvodu zmeny bankového čísla účtu. Tieto platby boli následne odoslané na správne čísla účtov.

3.1.3.2 Úhrady za vydobyté nerasty

Úhradu za vydobyté nerasty v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici v období od 1.1.2022 do 31.12.2022 malo povinnosť platiť 77 organizácií. Vypočítaná výška úhrad za toto obdobie predstavuje sumu 1.012.688,00 €. Organizácie v roku 2022 zaplatili úhrady vo výške 1.012.288,20 €.

Úhrady za vydobyté nerasty	€
Vypočítaná	1.012.688,00 €
znížená o	0
po znížení	1.012.688,00 €
Zaplattená	1.012.288,20 €
Nedoplatky	399,80 €
stav účtu k 31.12.2022	82.947,94 €
iné platby	-931.815,33 €

Zo zaplatenej úhrady za vydobyté nerasty v roku 2022 bola uhradená suma 795.937,93 € za vydobyté vyhradené nerasty čo predstavuje cca 78,63 % z uhradenej sumy a za vydobyté nerasty z výhradných ložísk nevyhradených nerastov zaplatili organizácie 216.307,28 € čo predstavuje cca 21,37 % z uhradenej sumy.

a) Prehľad organizácií, ktoré úhradu za vydobytý nerast nezaplatili

Nedoplatok k 31.12.2022 vo výške 399,80 € uvedený v tabuľke vznikol tým, že v stanovenej lehote nezaplatili úhrady za vydobyté nerasty v roku 2022 organizácie GEOtrans-LOMY, s.r.o., SKALEX N B, s.r.o., SILICA s.r.o. a Kamenivo Nord 2 s. r. o. .

Stav účtu úhrad za vydobyté nerasty bol k 31.12.2022 82.947,94 €.

b) Prehľad organizácií, ktoré úhradu nezaplatili včas

Organizácie väčšinou platili úhrady za vydobyté nerasty včas, respektíve s minimálnym omeškaním tak, že penále v jednotlivých prípadoch neprekročilo sumu uvedenú v ustanovení § 32b zákona č. 44/1988 Zb. v platnom znení, okrem organizácií TEban, s.r.o., SKALEX N B, s.r.o., Kamenivo Nord 2 s. r. o., V.D.S. a.s., Slovenská žula, s.r.o. a GRAU s.r.o., ktorým bolo vyrubené penále za oneskorenú úhradu za vydobyté nerasty.

c) Komentár k položke iné platby

V tabuľke v riadku iné platby je uvedená suma -931.815,33 €. Táto položka je vnútorne rozčlenená na odvody na účet ENVIRONMENTÁLNEHO FONDU (-1.010.594,25€), prevod zostatku z predchádzajúceho roku (74.519,32 €), mylné platby (4.647,16 €) a staré platby (3.778,72 €).

Mylné platby vo výške 4.647,16 € predstavujú platby od organizácií Cestné stavby Liptovský Mikuláš s.r.o., WMJ company, s.r.o., GEOtrans-LOMY,s.r.o., Drevkam Lúky, s. r. o., K. a S., a.s. .

3.1.4 Správne poplatky

V roku 2022 vyberal OBÚ v Banskej Bystrici správne poplatky podľa zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v platnom znení. Správne poplatky boli vyberané prostredníctvom aplikácie modulu správnych poplatkov spravovaného Slovenskou poštou a. s. Poplatníci uhrádzali správne poplatky formou potvrdení o úhrade správneho poplatku - „e-kolky“ predávané Slovenskou poštou (5.806,00 €), platbou v hotovosti do pokladne správneho orgánu (690,00 €), prevodom na účet (465,50 €), ale aj platobnou kartou (140,00 €), či s použitím aplikácie (130,00 €).

Spoplatňované boli najmä úkony uvedené v sadzobníku správnych poplatkov v položke č. 9 a v položkách č. 175, 176, 178, 180 a 186 (napr. miestne zisťovanie, povolenie banskej činnosti, povolenie činnosti vykonávanej banským spôsobom, povolenie trhacích prác, povolenie odberu výbušnín, vydanie banského oprávnenia a rozhodnutie o jeho zmene, vydávanie vyjadrení a stanovísk, vydanie súhlasu na prevod dobývacieho priestoru).

V roku 2022 boli vybraté správne poplatky v celkovej výške 7.231,50 €, čo je o 1.753,50 € viac ako v roku 2021. Výška vybratých správnych poplatkov predstavuje cca 132 % správnych poplatkov vybratých v roku 2020 (4.967,50 €).

3.2 Výkon hlavného dozoru

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici vykonával dozor v organizáciách a ich prevádzkach, ktoré vykonávali otváрку, prípravu a dobývanie ložísk nerastov, likvidáciu a zabezpečovanie banských diel a lomov, pri úprave a zušľachťovaní nerastov v súvislosti s ich dobývaním a pri zabezpečovaní ochrany výhradných ložísk (prehľad organizácií podľa druhu nerastu je uvedený v prílohe č. 49).

Okrem vyššie uvedených organizácií boli v roku 2022 dozorované aj právnické a fyzické osoby vykonávajúce iné druhy banskej činnosti a činností vykonávaných banským spôsobom (ďalej „ostatné organizácie“). Ide napríklad o sprístupňovanie jaskýň a ich udržiavanie v bezpečnom stave, podzemné práce vykonávané banským spôsobom (razenie štôlní, hĺbenie jamíc), strojové vŕtanie studní s hĺbkou nad 30 m, inžiniersko-geologický prieskum, hydrogeologický prieskum a pod. (prehľad ostatných organizácií je uvedený v prílohe č. 49). Počet týchto ostatných dozorovaných organizácií v roku 2022 bol 67.

Počet dozorovaných organizácií a ich organizačných jednotiek, ktoré vykonávali otváрку, prípravu a dobývanie ložísk nerastov, likvidáciu a zabezpečovanie banských diel a lomov, pri úprave a zušľachťovaní nerastov v súvislosti s ich dobývaním a pri zabezpečovaní ochrany výhradných ložísk v roku 2022 dosiahol počet 226.

Prehľad počtu organizačných jednotiek organizácií v členených podľa druhu nerastu s rozdelením po okresoch v obvode pôsobnosti tunajšieho úradu je v nasledujúcej tabuľke.

Okres	Uhlie	Ropa a plyn	Rudy	Magnezit	Stavebný kameň	Štrkopiesky a piesky	Tehliarske suroviny	Vápence	Ostatné suroviny	Spolu
B. Bystrica					8	1		1		10
Brezno					4	1				5
Zvolen					8				1	9
Detva					8					8
Krupina					3					3
Žiar n. Hronom			2		5				19	26
B. Štiavnica			2							2
Žarnovica			1		6				1	8
Veľký Krtíš						2				2
Lučenec					12	6	3	2	4	27
Poltár						1			3	4
Dolný Kubín					2	1				3
Námestovo										0
Tvrdošín					5					5
Martin					3	7	1			11
Turč. Teplice					3	2				5
Ružomberok					4		1		1	6
Lipt. Mikuláš			1		2	3				6
Prievidza	3				14		1			18
Topoľčany					4					4
Trenčín					3	3		4	1	11
Bánovce nad Bebravou					2					2
Nové Mesto n Váhom					3	9		3		15
Partizánske					4				1	5
Ilava					1	4				5
Žilina					7			3	2	12
Púchov					1	1		1		3
Kysucké Nové Mesto					3					3
Bytča					2	6				8
Považská Bystrica										
Spolu	3		6		117	47	6	14	33	226

3.2.1 Inšpekčná činnosť

V roku 2022 bolo vykonaných 153 inšpekcií, čo je približne na úrovni roku 2021, kedy bolo vykonaných 142 inšpekcií.

Počet inšpekčných dní v roku 2022 bol 361, čo je o 130 inšpekčných dní viac ako v roku 2021, kedy bol realizovaných 231 inšpekčných dní. K nárastu došlo najmä z dôvodu ukončenia pandemických opatrení.

Tak, ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2022 k najčastejším zisteným nedostatkom pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom patrili nedostatky zistené v oblasti dodržiavania predpisov upravujúcich BOZP a BP.

Pomer zistených fyzických nedostatkov a nedostatkov v prevádzkovej dokumentácii je blízky pomeru 1 : 1.

Podľa poznatkov získaných pri kontrolnej činnosti zistené nedostatky v oblasti bezpečnosti práce a prevádzky vyplývajú najmä z podceňovania rizík a ohrození pri predmetných činnostiach, kumulovania funkcií a úsporných opatrení.

Nedostatky boli zistené aj prehliadkami zameranými na kontrolu správnosti výpočtu a platenia úhrad za vydobyté nerasty. Išlo najmä o nedostatky v správnej aplikácii sadzby za vydobyté nerasty, nesprávneho zaradenia nákladov na dobývanie len do nákladov celkových a z toho vyplývajúce nesprávne vypočítanie úhrady za vydobyté nerasty.

Vykonanými inšpekciami bolo zistené, že organizácie predávajúce pyrotechnické výrobky ich naďalej predávajú v priestoroch obchodných reťazcov a iných obchodných priestoroch. Pri kontrolách nadobúdania, skladovania a predaja pyrotechnických výrobkov neboli zistené porušenia banských a súvisiacich predpisov upravujúcich danú problematiku.

3.2.2 Sankcie

Výška právoplatne uložených pokút v roku 2022 bola 1.197,- €, čo je oproti roku 2021 (3.994,- €) pokles o 2.797,- €.

V roku 2022 boli uložené pokuty za porušenie ustanovenia, ktorého skutková podstata je uvedená v § 5a ods. 6 zákona č. 51/1988 Zb., ktorý znie: „*Organizácia písomne oznámi obvodnému banskému úradu príslušnému podľa miesta výkonu činnosti každoročne výsledky vykonanej banskej činnosti, činnosti vykonávanej banským spôsobom alebo inej činnosti upravenej týmto zákonom za uplynulý rok. Výsledky oznámi v správe, ktorá sa predkladá najneskôr do konca januára nasledujúceho roka.*“, tým, že organizácia nedodrжала zákonom stanovenú lehotu ohlasovacej povinnosti výsledkov svojej činnosti vykonávanej banským spôsobom za rok 2021 do konca januára roka 2022.

Obci Kalinovo bola uložená pokuta za porušenie ustanovenia § 5a ods. 4 zákona č. 51/1988 Zb., ktoré znie: „*Organizácia je povinná ohlásiť obvodnému banskému úradu začatie a prerušenie vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom na dobu dlhšiu ako 30 dní a ukončenie vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom najneskôr osem dní vopred.*“ v tom, že organizácia nedodrжала zákonom stanovenú lehotu oznamovacej povinnosti.

Okrem uvedeného boli uložené pokuty vo výške 100,- € organizáciám Kamenivo Nord 2 s. r. o., ENERGOGAZ, a.s., Drevkam Lúky, s.r.o., Wienerberger s.r.o., Slovenské kameňolomy o.z. Hradište s.r.o., GEOTrans-LOMY, s.r.o., Miroslav Greško-Bielostav, SKALEX N B, s.r.o. a GRAVEL SAND s.r.o. za porušenie predpisov uvedených v § 39 ods. 1 zákona č. 51/1988 Zb., ktoré znie: „*Hlavný banský úrad a obvodné banské úrady vykonávajú hlavný dozor nad dodržiavaním banského*

zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe...“ tým, že nesplnili povinnosť uloženú v ustanovení § 32a ods. 7 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva v platnom znení (ďalej len „banský zákon“), ktorý znie: „*Povinnosť platiť úhradu za dobývací priestor začína kalendárnym rokom nasledujúcim po roku, v ktorom bol dobývací priestor určený, a končí sa rokom, v ktorom bol dobývací priestor zrušený alebo v ktorom organizácii zaniklo oprávnenie na dobývanie výhradného ložiska podľa § 27 ods. 13. Úhrada sa platí každoročne, najneskôr do konca februára kalendárneho roka. V tomto termíne predkladá organizácia obvodnému banskému úradu priznanie úhrady za dobývací priestor.*“; tým, že organizácie v lehote do 28. februára 2022 nepredložili priznania úhrad za dobývacie priestory.

V roku 2022 bolo uložených 5 blokových pokút zamestnancom v celkovej výške 97,- € čo predstavuje nárast voči 2021 (49,- €,) o 48,- €.

3.2.3 Vyšetrovanie príčin havárií a závažných pracovných úrazov

V roku 2022 v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici nevznikli závažné prevádzkové nehody (havárie). V roku 2022 bol zaznamenaný jeden závažný pracovný úraz 5 mimoriadnych udalostí v podzemí a 1 mimoriadna udalosť na povrchu.

Tento závažný pracovný úraz sa stal Marekovi Hepnerovi zamestnancovi Hornonitrianskych baní Prievidza a.s. na pracovisku banského diela južný prekop v 6. ťažobnom poli, v podzemí bane Nováky. Bližšie je závažný pracovný úraz popísaný v stati 5.1.1.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Havárie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Závažné pracovné úrazy	1	0	2	0	0	0	0	0	1	1
z toho										
v podzemí	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
na povrchu bane	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Povrchové prevádzky	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.4 Niektoré aktuálne riešené problémy

Ako v predchádzajúcom období, tak aj v roku 2022 boli tunajším úradom riešené najmä problémy vyplývajúce z nepresnej a nejednoznačnej legislatívy, ktoré boli konštatované aj v protokole Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky Expozitúra Banská Bystrica o výsledku kontroly Ochrana a využitie vybraného nerastného bohatstva KA-014/2020/1070.

3.2.5 Overovanie odbornej spôsobilosti

Obvodné banské úrady pri výkone hlavného dozoru preverujú skúškami u zamestnancov znalosť príslušných predpisov, ktorú títo zamestnanci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzujú odbornú spôsobilosť zamestnancov na výkon vybraných funkcií a vydávajú im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odnímajú. V danom prípade sa jedná o skúšky, resp. preskúšania na funkcie vedúci bane, vedúci lomu, vedúci zamestnanec určený na riadenie inej banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej bankým spôsobom, banký projektant, banký bezpečnostný technik, vedúci likvidácie havárie, strelnajster, zamestnanec určený na riadenie montáže, prevádzky a údržby elektrických zariadení, banký merač, strojník ťažných strojov a pod..

Úrad v sledovanom období overil odbornú spôsobilosť a vydal na základe úspešne vykonanej skúšky 26 osvedčení o odbornej spôsobilosti na účely vykonávania určených funkcií podľa vyhlášky MH SR č. 208/1993 Z. z. o požiadavkách na kvalifikáciu a o overovaní odbornej spôsobilosti pracovníkov pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej bankým spôsobom (vedúci bane, vedúci lomu, zodpovedný vedúci zamestnanec na riadenie inej banskej činnosti a činnosti vykonávanej

banským spôsobom, banský projektant, banský bezpečnostný technik a vedúci likvidácie havárie) a predĺžil platnosť 3 takýchto osvedčení.

Úrad ďalej na základe úspešného overenia odbornej spôsobilosti vydal:

- 20 oprávnení strelmajstra a 14 predĺžení platnosti tohto oprávnenia
- potvrdenie o úspešnom vykonaní skúšky zamestnanca určeného na riadenie prác na elektrických zariadeniach bolo v sledovanom období vydané jednému pracovníkovi
- osvedčenie banského merača bolo v sledovanom období vydané 3 banským meračom

Skúška zo znalosti zariadení ťažného stroja a znalostí príslušných ustanovení bezpečnostného predpisu bola vykonaná u 6 pracovníkov.

3.2.6 Spolupráca s inými orgánmi a organizáciami

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici pri výkone hlavného dozoru v roku 2022 spolupracoval so Slovenskou inšpekciou životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Žilina, Banská Bystrica a Trenčín (preventívne opatrenia na zamedzenie bezprostrednej hrozby závažných priemyselných havárií a závažných priemyselných havárií) a s Ministerstvom životného prostredia SR Bratislava pri vykonávaní spoločných kontrol úložísk odpadov z ťažobnej činnosti.

3.2.7 Medzinárodná spolupráca

V oblasti medzinárodnej spolupráce nemal Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici v roku 2022 aktivity.

3.2.8 Prednášková činnosť

V roku 2022 z dôvodu realizácie proti pandemických opatrení neboli semináre a prednášky súvisiace s bankou činnosťou a činnosťou vykonávajúcou banským spôsobom realizované.

4 *BANSKO – HOSPODÁRSKY VÝVOJ*

Podnikanie v oblasti banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v roku 2022 nezaznamenalo výraznejšie zmeny.

Uhoľné baníctvo v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici je reprezentované organizáciou Hornonitrianske bane a.s. v skratke HBP, a.s., so sídlom Matice slovenskej 10, Prievidza a jej ťažobnými úsekmi Cigeľ, Handlová a Nováky. V tomto odvetví baníctva aj v roku 2022 pokračoval trend útlmu ťažby. Ťažobný úsek Cigeľ a Handlová boli uzatvorené a sú v likvidácii.

Rudné baníctvo je reprezentované organizáciami Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre, ORTAC s.r.o. Kremnica a Rudné bane š. p. Banská Bystrica.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre vykonávala otváрку, prípravu a dobývanie výhradného ložiska v dobývacom priestore Banská Hodruša, ložiskový geologický prieskum výhradného ložiska banskými dielami a dobývanie polymetalického zrudnenia Pb, Zn, Cu s obsahom Au, Ag v osobitnom DP Banská Štiavnica VII a v DP Banská Štiavnica, ako aj zabezpečenie a sprístupnenie starých banských diel bane Všechných pre múzejné účely.

Plánované úlohy v rámci plánu OPD sa podarilo naplniť.

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2022 dobývala výhradné ložisko Kremnica – Šturec Au-Ag v dobývacom priestore Kremnica. Zároveň v tomto roku realizovala aj práce na prístupnosti banských diel na múzejné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave v lokalite Šturec, ktoré sú povolené do roku 2028.

Rudné bane š. p. Banská Bystrica vykonávali práce súvisiace so zabezpečovaním a likvidáciou banských diel a starých banských diel, najmä v k. ú. Banská Štiavnica a Banská Belá.

4.1 Uhlie

Organizácia Hornonitrianske bane a.s. v skratke HBP, a.s., so sídlom Matice slovenskej 10 Prievdza /baňa (ťažobný úsek) Cigeľ, baňa (ťažobný úsek) Handlová a baňa (ťažobný úsek) Nováky, v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici, vykonávala v roku 2022 banskú činnosť zodpovedajúcu energetickej koncepcii Slovenskej republiky s výškou ťažby uhlia odpovedajúcej odbytovým možnostiam. K 1.1.2007 po dovŕšení organizačných zmien sa prešlo na jednostupňový systém riadiacej činnosti, kde sa bývalé ťažobné odštepne závody organizačne začlenili priamo pod generálne riaditeľstvo HBP, a.s. Prievdza.

Vecne však vo vzťahu k dobývacím priestorom Cigeľ, Handlová a Nováky I. ako aj členeniu tejto správy sú naďalej vykazované údaje spoločnosti Hornonitrianske bane a.s. v skratke HBP, a.s., so sídlom Matice slovenskej 10 Prievdza samostatne za baňu (ťažobný úsek) Cigeľ, baňu (ťažobný úsek) Handlová a baňu (ťažobný úsek) Nováky.

V období mesiaca september roku 2021 bolo v dobývacom priestore (DP) Handlová ukončené dobývanie. Ako posledný dobýval stenový porub 212 021-95, ktorý z dôvodu zvýšených tlakových prejavov predčasne ukončil dobývanie. Následne sa organizácia HBP, a.s. rozhodla nepokračovať v dobývaní v DP Handlová. Organizácia HBP, a.s. ohlásila OBÚ v Banskej Bystrici dňom 25.3.2022 ukončenie banskej činnosti v DP Handlová, podľa povoleného plánu otvárky, prípravy a dobývania výhradného ložiska hlbinným spôsobom na roky 2015 – až do dorúbania.

Dňom 27.10.2017 bolo ukončené dobývanie ložiska hnedého uhlia v dobývacom priestore (DP) Cigeľ. Uvedeným dňom bola vykázaná posledná tona vydobytého uhlia stenovým porubom č. 270 041-70 v podzemí bane Cigeľ. V roku 2022 organizácia HBP a.s. uskutočňovala likvidáciu hlavných banských diel a niektorých banských stavieb, ktoré slúžili otvárke, príprave a dobývaniu ložiska hnedého uhlia v dobývacom priestore Cigeľ.

Pri dobývaní, úprave a spracovaní uhlia v roku 2022, ktoré sa uskutočňovalo len na bani Nováky, zamestnávala organizácia HBP a.s. na ťažobnom úseku Nováky tieto činnosti celkom 814 zamestnancov, z toho v podzemí 753 a 61 na povrchu.

Organizácia HBP, a.s. od roku 2007 vykazuje v evidencii celkového počtu zamestnancov len čisto počet zamestnancov vykonávajúcich priamo dobývanie nerastu a jeho úpravu a zušľachtovanie. Ostatných zamestnancov na pomocných kontaktoch, ako sú elektrikári, baníski zámočníci, vetrací úsek, ďalej zamestnancov ekonomického a personálneho útvaru vedie samostatne. V roku 2022 bol celkový počet zamestnancov HBP, a.s. 1935, ktorý zahŕňa aj realizáciu banskej činnosti v podzemí (dobývanie a následnú úpravu výhradného ložiska hnedého uhlia) v ťažobnom úseku (baňa) Čáry, ktorá však nie je v obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici.

Z hľadiska vetrania je podzemie bane (ťažobný úsek) Cigeľ zaradené do neplynujúcich baní okrem 7. úseku, ktorý je zaradený do baní plynujúcich II. triedy nebezpečenstva, podzemie bane (ťažobný úsek) Handlová do baní plynujúcich I. triedy nebezpečenstva, okrem 8. poľa Východnej šachty, ktoré je zaradené do baní plynujúcich II. triedy nebezpečenstva a podzemie bane (ťažobný úsek) Nováky je zaradené do baní plynujúcich I. triedy nebezpečenstva.

Z hľadiska ohrozenia bane prievalmi vôd je v bani Cigeľ časť podzemia zaradená do baní s nebezpečenstvom prievalov vôd a na bani Handlová je takto zaradená prevažná časť podzemia. Na základe mimoriadnej udalosti – prievalu nadložných zvodnených hornín zo dňa 16.11.2006 bola časť 7. ťažobného poľa bane (ťažobný úsek) Nováky zaradená do baní s nebezpečenstvom prievalov vôd.

Využitie ložiska úžitkového nerastu

V dobývacom priestore (DP) Nováky využitie ložiska bolo 9,9 %. Technologická výrubnosť bola v roku 2022 na úrovni 82,5 %. Plošná výrubnosť bola 54,0 %. Využitie ložiska je nízke vzhľadom k zahrnutiu odsúhlaseného odpisu zásob v 7. ťažobnom poli, ktorým sa vyradilo z evidencie 6 273 951 t bilančných zásob.

V priebehu roka 2022 sa v dobývacom priestore Nováky pri exploatacii hlbinného uhoľného ložiska používali:

- stenovanie s riadeným závalom v nadstrope s použitím komplexnej mechanizácie,
- stenovanie s riadeným závalom v medzistrome s použitím komplexnej mechanizácie 0

Pri stenovaní s riadeným závalom v nadstrope resp. medzistrome s použitím komplexnej mechanizácie dochádza k značným ekonomickým prínosom z titulu nerazenia ďalších prevádzkových chodieb v porovnaní s dobývaním v laviciach. Pri stenovaní s riadeným závalom v nadstrope resp. medzistrome s použitím komplexnej mechanizácie (KM) dochádza so zväčšovaním hrúbky uhoľného sloja k znižovaniu výťažnosti uhlia z nadstropu resp. medzistropu v súvislosti s kusovitosťou uhlia a podtekaním nadložných hornín.

Hlavným odberateľom vytŕaženého uhlia bola ENO Zemianske Kostolany.

V rámci prípravných prác bolo v roku 2022 v dobývacom priestore Nováky vyrazené 4228 m otvárkových a prípravných chodieb. Razenie banských chodieb sa realizovalo vrtno-trhacími prácami a raziacími kombajnmi typovej rady GPK, s priemerným využitím 5 ks kombajnov.

V dobývacom priestore Cigeľ bolo k 1.1.2022 evidovaných 42 935 329 ton geologických zásob uhlia. V roku 2022 nebol žiadny úbytok zásob ťažbou, nakoľko dobývanie hlbinného ložiska hnedého uhlia sa ukončilo na bani Cigeľ v roku 2017. Úbytok geologických zásob stratami bol 0 ton a odpismi 0 ton. Celkom je k 1.1.2022 evidovaných 42 935 329 ton geologických zásob.

V dobývacom priestore Cigeľ v roku 2022 sa nedobývalo a ani sa nerazili banské diela. V rámci povolenej likvidácia v zmysle povolených plánov likvidácie sa realizovala likvidácia povrchových banských stavieb pre 7. a 2.A pole.

Okrem uvedených činností bol v podzemí bane Cigeľ prevádzkovaný Hornonitriansky banský skanzen. Banská činnosť – sprístupňovanie banských diel na múzejné účely a práce na ich udržiavaní bola povolená rozhodnutím OBÚ v Prievidzi č. 1052-2886/2014 zo dňa 27.11.2014 na roky 2015 až 2030 a zmenou č.1 povolenou rozhodnutím OBÚ v Prievidzi č. 893-2466/2015 zo dňa 24.09.2015. Od 1. mája 2020 je banská činnosť – sprístupňovanie banských diel a starých banských diel na múzejné účely a iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave povolená rozhodnutím OBÚ v Prievidzi č. 75-420/2020 zo dňa 18.02.2020 na roky 2020 až 2030.

V dobývacom priestore Handlová v roku 2022 sa nedobývalo a ani sa nerazili banské diela.

V roku 2021 bola rozhodnutím OBÚ v Banskej Bystrici č 48-59/2021 zo dňa 03.08.2021 povolená likvidácia hlavných banských diel a banských stavieb na povrchu v 8. poli (Východná šachta) bane Handlová. Likvidácia v tejto 1. fáze bola ukončená v plánovanom termíne do 31.12.2022.

V roku 2022 bola rozhodnutím OBÚ v Banskej Bystrici č. 128-536/2022 zo dňa 03.02.2022 povolená likvidácia hlavných banských diel a banských stavieb na povrchu v 12. poli bane Handlová, podľa Zmeny č. 1 k Plánu likvidácie hlavných banských diel a banských stavieb na povrchu v 8. poli – Východná šachta. Začatie likvidácie bolo ohlásené na OBÚ v Banskej Bystrici dňom 24.3.2022.

4.2 Ropa a zemný plyn

V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici sa nenachádzajú ložiská ropy a zemného plynu.

4.3 Rudy

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala v roku 2022 banskú činnosť na základe rozhodnutia OBÚ v Banskej Bystrici č. 1317-3497/2014 z 23.12.2014, ktorým bola povolená banská činnosť otvárania, príprava a dobývanie výhradného ložiska polymetalických rúd Pb, Zn, Cu s obsahom Au, Ag v dobývacom priestore Banská Hodruša v osobitnom DP Banská Štiavnica VII do 31.12.2030 a na základe rozhodnutia č. 130-714/2020 z 16.3.2020 v dobývacom priestore Banská Štiavnica. V bani Rozália, ktorou sú dobývané výhradné ložiská v uvedených dobývacích priestoroch, bolo v roku 2022 vydobyté cca 51,057 kt rudy z toho v DP Banská Hodruša 19,802 kt, v DP Banská Štiavnica VII to bolo 31,215 kt rudy. Okrem toho bolo vytŕažených 25,440 kt jaloviny.

Pre porovnanie s predchádzajúcimi rokmi sú výkony uvedené v tabuľke:

Slovenská banská spol. s r. o. Hodruša Hámre		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ťažba rudy (t)		45 310,0	44 214,0	42 580,0	48 508,0	53 993,0	51,379	51,057
Výroba koncentrátov (t)		1 014,0	1 151,7	1 094,5	1 022,0	883,2	682,5	847,782
Vyrobené a obchodované	Au (kg)	466,10	447,00	514,94	345,9	336,2	392	399
	Ag (kg)	391,17	410,00	345,08	294,5	268,9	328	354
	Pb (kg)	132 900,0	146 460,0	113 780,0	110 600,0	102 000,0	101180	126 484
	Zn (kg)	126 240,0	166 000,0	150 670,0	118 500,0	95 500,0	25205	64 625
	Cu (kg)	39 160,0	31 600,0	21 260,0	16 700,0	19 600,0	75642	29 699

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2022 nevykonávala dobývanie výhradného ložiska Kremnica – Šturec Au-Ag.

Zabezpečovanie a likvidácia banských diel a starých banských diel:

Rudné bane, š.p. Banská Bystrica vykonávali likvidáciu prejavov starých banských diel Mária šachty v k. ú. Banská Štiavnica a Žofia šachty v k. ú. Banská Belá.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala aj v roku 2022 banskú činnosť - sprístupňovanie starých banských diel pre múzejné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave v historickej bani Všechnsvätých na základe rozhodnutia OBÚ v Banskej Bystrici č. 67-352/2013, ktorým bola povolená banská činnosť do 31.12.2033.

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2022 vykonávala banskú činnosť v súvislosti s prevádzkou banského múzea v štolni Andrej, ktorá bola realizovaná podľa projektu Sprístupnenie banských diel pre múzejné účely a prác na ich udržiavaní v bezpečnom stave v lokalite Šturec na roky 2013 – 2028.

Počet zamestnancov:

Pri dobývaní a spracovaní rúd bolo v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre zamestnaných celkom 127 zamestnancov, z toho v podzemí 80 a na povrchu 47. Na dobývaní, príprave a razení pracovalo 28 zamestnancov, na doprave, údržbe a na vrtoch 38 zamestnancov, THP v podzemí 11 zamestnancov.

Organizácia ORTAC, s.r.o. Kremnica v roku 2022 zamestnávala 5 zamestnancov, ktorí plnili úlohy v súvislosti s prevádzkou banského múzea v štolni Andrej.

Znižovanie počtu zamestnancov - dopad na bezpečnosť práce:

Ako je uvedené vyššie, v období rokov 2016 – 2022, počet zamestnancov v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. (ktorá de facto reprezentuje dobývanie rúd v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici) osciluje okolo 125.

V roku 2022 bolo v podzemí pri dobývaní rudných ložísk zaznamenaných 11 RPÚ v podzemí. Prehľad za päť ročné obdobie je v tabuľke č. 29.

4.4 Nerudné suroviny

4.4.1 Magnezit

V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici sa ložiská magnezitu nedobývajú.

4.4.2 Sol'

V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici sa nedobývajú ložiská soli.

4.4.3 Stavebný kameň

V roku 2022 bolo vydobyté celkom 8115,6 kt stavebného kameňa. Túto činnosť zabezpečovalo 584 zamestnancov. Pri porovnaní ťažby a počtu zamestnancov pri ťažbe za hodnotené obdobie roku 2022 s predchádzajúcim ročným obdobím bol nasledovný stav:

- Ťažba stavebného kameňa v roku 2022 v porovnaní s rokom 2021 (8.455,8 kt) bola nižšia o cca 340,2 kt.
Nárast bol zaznamenaný napr. v lomoch Tekovská Breznica (+46 kt), Vígľaš - Podrohy (+77 kt). Oproti tomu pokles bol zaznamenaný v lome Čamovce (-144 kt) a Liptovská Porúbka (-130 kt).
V ostatných lomoch bol zaznamenaný viac-menej vyrovnaný stav voči predchádzajúcemu obdobiu.
- Počet zamestnancov zamestnaných pri dobývaní stavebného kameňa v roku 2022 bol 584 čo predstavuje pokles o 30 zamestnancov menej ako v roku 2021 (614).

4.4.4 Štrkopiesky a piesky

Celková ťažba štrkov a pieskov v roku 2022 bola 1470,8 kt, čo je v porovnaní s rokom 2021 (1355,5 kt) o cca 115,3 kt viac.

Pri porovnaní počtu zamestnancov v roku 2022 (138 zamestnancov) s rokom 2021 (161 zamestnancov) zistíme, že pri dobývaní štrkopieskov a pieskov pracovalo v roku 2022 o 23 zamestnancov menej, čo predstavuje pokles o cca 16,7 %.

4.4.5 Tehliarske suroviny

V roku 2022 organizácie vydobyli 41 kt tehliarskych surovín. V porovnaní s rokom 2021 (68 kt) je to pokles o 27 kt. Pri dobývaní boli v roku 2022 zamestnaní 12 pracovníci.

4.5 Vápence a cementárenské suroviny

V roku 2022 bolo vydobyté 1385,2 kt vápencov a cementárenských surovín čo je o 48,1kt viac ako v roku 2021. Vydobytie tohto množstva surovín zabezpečovalo 49 zamestnancov (počet zhodný s rokom 2021).

4.5.1. Vápence na špeciálne účely

V roku 2022 bolo vydobytých 955 kt vápencov na špeciálne účely. Toto množstvo je o 129.9 kt menšie ako v roku 2021. Pri dobývaní však napriek poklesu množstva bolo zamestnaných 40 pracovníkov.

4.5.2. Vápence vysokopercenčné

V úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici neboli v roku 2022 dobývané.

4.6 Ostatné suroviny

V roku 2022 sa v obvode tunajšieho úradu dobývali tieto ostatné suroviny: bentonit, keramické a žiaruvzdorné íly, kaolín, kremité piesky, perlit a dolomit pre sklárne a pre hutníctvo.

Celková ťažba ostatných surovín v roku 2022 bola 1 299,5 kt. V porovnaní s rokom 2021, keď bolo vydobyté 1 530,5 kt. ostatných surovín, je to menej o 231 kt. Porovnanie množstva vydobytých nerastov v roku 2022 v jednotlivých dobývacích priestoroch s predchádzajúcimi obdobiami je v prílohe 22.

Dobývanie v roku 2022 zabezpečovalo 104 zamestnancov, čo je o 6 zamestnancov menej ako v roku 2021.

5 BEZPEČNOSŤ PRÁCE A OCHRANA ZDRAVIA PRI PRÁCI

5.1 Vývoj pracovnej úrazovosti

V obvode pôsobnosti úradu bolo v roku 2022 zaznamenaných 112 pracovných úrazov (ďalej len „PÚ“) z toho bolo 106 v podzemí a 6 na povrchu. V podzemí bo 1 PÚ závažný. Pre porovnanie v roku 2021 bolo zaznamenaných 109 PÚ z toho bolo 93 v podzemí a 16 na povrchových pracoviskách, pričom v podzemí bol zaznamenaný 1 závažný PÚ a na povrchu 1 závažný PÚ s následkom smrti.

PÚ boli v organizáciách rozložené takto:

Dobývanie uhlia:

- HBP a.s., Prievidza: 67 PÚ v podzemí a 2 na povrchu,
- ELGEO - Trading, s.r.o., organizačná zložka Banská Štiavnica: 13 PÚ v podzemí,

- GÓR-KARBO, Sp. z o. o. organizačná zložka Prievidza, ktorej zamestnanci vykonávajú práce v podzemí na pracoviskách organizácie HBP, a.s.: 6 PÚ v podzemí,

Dobývanie rúd:

- Slovenská banská spol. s r.o., Hodruša-Hámre: 8 PÚ v podzemí a 3 na povrchu,

Dobývanie stavebného kameňa:

- EUROVIA, Kameňolomy, s.r.o., Košice: 1 PÚ na povrchu,

Razenie a vybavovanie tunelov:

- SLOVENSKÉ TUNELY, a.s., Bratislava: 3 PÚ v podzemí tunela Čebrať,
- OHLA ŽS, a.s., organizačná zložka Bratislava: 2 PÚ v podzemí tunela Čebrať,
- ALDA, s.r.o., Vranov nad Topľou: 2 PÚ v podzemí tunela Višňové,
- Renesco, a.s., Bratislava: 1 PÚ v podzemí tunela Višňové,
- TUBAU a.s., Bratislava: 1 PÚ v podzemí tunela Višňové,
- SKANSKA SK, a.s., Bratislava: 1 PÚ v podzemí tunela Višňové,
- T&B SK, s.r.o., Bojnice, 1 PÚ v podzemí tunela Višňové,
- HOCHTIEF SK s.r.o., Bratislava: 1 PÚ v podzemí tunela Višňové,

Porovnanie počtu úrazov pri dobývaní a početnosť na 100 zamestnancov sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách (údaje za roky 2012 – 2022 za obvod pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet pracovníkov zamestnaných pri dobývaní nerastov	950	950	918	817	688	620	653	696	2091	2091	1867
Smrteľné úrazy	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Ťažká ujma na zdraví	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1
PN 42 dní a viac	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatné úrazy	28	17	22	12	9	8	12	15	115	107	111

Početnosť na 100 pracovníkov	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Smrteľné úrazy	0	0	0	0	0	0	0	0	0,05	0,05	0
Ťažká ujma na zdraví	0	0,21	0	0	0	0	0	0	0	0,05	0,05
S PN 42 dní a viac	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatné úrazy	2,95	1,79	2,397	1,469	1,308	1,29	1,84	2,16	5,5	5,35	5,94
Početnosť spolu:	2,95	2,0	2,397	1,469	1,308	1,29	1,84	2,16	5,58	5,45	5,99

5.1.1 Závažné pracovné úrazy a havárie

V roku 2022 bol zaznamenaný jeden závažný pracovný úraz v podzemí a 6 mimoriadnych udalostí.

Závažný pracovný úraz sa stal zamestnancovi Hornonitrianskych baní Prievidza a.s. na pracovisku banského diela južný prekop v 6. ťažobnom poli, v podzemí bane Nováky. Úraz sa stal pri banskej doprave. Pri skladaní materiálu (pásová konštrukcia - 40 ks.) zavesenom na dopravnej súprave s hydraulickým zdvíhačom, pohybujúcom sa po závesnej dráhe ZD-4. Skupina pracovníkov medzi ktorými bol postihnutý umiestňovala dopravovaný materiál z banskej závesnej dopravy do boku banského diela za pomoci ručného reťazového zdvíhaka. Postihnutý v čase úrazu obsluhoval ručný reťazový zdvíhák. Stál pritom oboma nohami v priestore pozemnej koľajovej dráhy. Počas súbežnej činnosti obsluhy reťazového zdvíhaku postihnutým a povoľovania nákladu pomocou hydraulických zdvíhačov na súprave závesnej koľajovej lokomotívy LZH, došlo k uvoľneniu háku

reťazového zdviháka z oka umiestnenom na TH segmente a následne došlo k spätnému pohybu materiálu zavesenom na hydraulickom zdviháku, ktorý zasiahol postihnutého do dolných končatín na úrovni členkov. Pracovný úraz bol 19.09.2022 lekárom HBP, a.s., Hlavnej banskej záchrannej stanice v Prievidzi (ďalej len „HBZS Prievidza“), vyhodnotený ako závažný. Postihnutý utrpel poškodenie zdravia v rozsahu zlomeniny holenných kostí na oboch nohách.

Príčinou úrazu bolo použitie pracovného prostriedku (reťazového zdviháku) bez bezpečnostného prvku v súbehu s nevhodným pracovným postupom zvoleným postihnutým, predákom a ostatnými členmi pracovnej skupiny banskej dopravy, ktorý nebol v súlade so zásadami bezpečnej práce. Príčinou je tiež v súvislosti s predtým uvedeným ľahkovážne konanie postihnutého spočívajúce v podcenení miery nebezpečenstva vyplývajúceho z voľby svojho pracovného miesta, na ktorom sa nachádzal v čase vzniku úrazu.

Z hľadiska klasifikácie zdrojov a príčin úrazov podľa vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 500/2006 Z. z., ktorou sa ustanovuje vzor záznamu o registrovanom pracovnom úraze bol tento úraz zatriedený:

Zdroj ZPÚ (modul 7 — kódovanie zdroja úrazu)

Kód Vb – 50, Bremená (materiál, premiestňované alebo inak manipulované predmety) – úrazy bremenami

Príčina ZPÚ (modul 12 — kódovanie príčiny úrazu)

Kód 1 - chybný alebo nepriaznivý stav zdroja úrazu (nie pracoviska)

Kód 2 - chýbajúce alebo nedostatočné ochranné zariadenie a zabezpečenie

Kód 8 - používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia, proti príkazu, zákazu a pokynom, zotrvávanie v ohrozenom priestore

Dňa 14.12.2022 bol na HBÚ Banská Štiavnica zaslaný odborný posudok spolu so zápisnicou z vyšetrovania aj s prílohami.

Mimoriadne udalosti za rok 2022

Uplynulom období vznikli mimoriadne udalosti (ďalej len „MÚ“) najmä v rizikovom priestore podzemia organizácie HBP a.s. Prievidza a jedna MU na povrchu v dobývacom priestore organizácie BENOX, s.r.o., Banská Bystrica

Deň MU: 8.2.2022 v čase 17:00 hod.

Miesto MU: Tunel Višňové – Dubná Skala južná a severná tunelová rúra

Druh MU: **Požiar v podzemí.**

Dňa 8.2.2022 v čase 17:00 hod. došlo k vzniku exogénneho požiaru v severnej tunelovej rúre diaľničného tunela Višňové – Dubná Skala. Operačným strediskom bol vyžiadaný výjazd pohotovostných čiat z pohotovostnej služby HBZS Prievidza za účelom vykonania záchranného prieskumu južnej a severnej tunelovej rúry a odvodňovacej štólne z východného portálu na západný portál. Prieskumom nebola zistená žiadna ďalšia mimoriadna udalosť. Vzhľadom k tomu, že bolo podozrenie z priotrávania pracovníkov oxidom uhoľnatým, následné vyšetrovanie mimoriadnej udalosti vykonal príslušný OBÚ v Banskej Bystrici

Deň MU: 4.7.2022 v čase 16:00 hod.

Miesto MU: Ťažobný úsek bane Nováky

Druh MU: **Požiar v podzemí.**

Dňa 4.7.2022 v čase 16:00 hod. boli pohotovostné čaty HBZS Prievidza povolané výrobným dispečerom ťažobného úseku bane Nováky na likvidáciu endogénneho požiaru vo vyrúbaných priestoroch demontovaného stenového porubu KMP 111 019-95. Po lokalizácii ohniska požiaru sa pristúpilo k ochladzovaniu požiariska tlakovou vodou cez ihly a súčasne sa realizovala montáž a spojznenie inertizácie plynným dusíkom.

Deň MU: 06.07.2022 v čase 1:30 hod.

Miesto MU: Ťažobný úsek bane Nováky

Druh MU: **Požiar v podzemí.**

Dňa 6.7.2022 o 1:30 hod. boli pohotovostné čaty HBZS Prievidza opäť povolané výrobným dispečerom ťažobného úseku bane Nováky na likvidáciu endogénneho požiaru vo vyrúbaných priestoroch demontovaného stenového porubu KMP 111 019-95 v mieste za sekciami č. 5 až 12. Po lokalizácii ohniska požiaru sa pristúpilo k ochladzovaniu požiariska tlakovou vodou a inertizovania požiariska a jeho prípravy na priestorové uzatvorenie. Podľa § 21 ods. 2 vyhlášky č. 21/1989 Zb. si organizácia HBP a.s. Prievidza uvedenú mimoriadnu udalosť zaevidovala a vyhodnotila

Deň MU: 2.10.2022 v čase 6:50 hod.
Miesto MU: Ťažobný úsek bane Nováky
Druh MU: **Požiar v podzemí.**

Dňa 2.10.2022 o 6:50 hod boli pohotovostné čaty HBZS Prievidza povolané k likvidácii endogénneho požiaru vo vyrúbanom priestore demontovaného stenového porubu KMP 111 019-95 v mieste sekcie č. 27. Po lokalizácii ohniska požiaru sa pristúpilo k ochladzovaniu požiariska tlakovou vodou a inertizáciou požiariska a jeho prípravy na priestorové uzatvorenie. Organizácia HBP a.s. Prievidza uvedenú mimoriadnu udalosť zaevidovala a vyhodnotila

Deň MU: 21.12.2022 v čase 3:15 hod.
Miesto MU: Ťažobný úsek bane Nováky
Druh MU: **Požiar v podzemí.**

Dňa 21.12.2022 v čase 3:15 hod z dôvodu vzniku exogénneho požiaru uhoľnej hmoty v banskom diele - obeh vozov južného poľa bol povolaný výjazd pohotovostných čiat HBZS Prievidza. Po zriadení záchranárskej základne a vykonaného záchranárskeho prieskumu bolo miesto ohniska lokalizované pomocou termokamery. Príčinou vzniku požiaru bolo zadreté ložisko valčeka pásového dopravníka. Organizácia HBP a.s. Prievidza uvedenú mimoriadnu udalosť zaevidovala a vyhodnotila

Deň MU: 3.10.2022 v čase I. zmena
Miesto MU: Dobývací priestore Hliník nad Hronom I
Druh MU: **Skzl zemín do ťažobne**

Dňa 3.10.2022 v I. zmene nahlásil konateľ organizácie BENOX, s.r.o., Banská Bystrica sklz nadložných zemín a zosuv z rezu a prepadávanie terénu na úrovni I. etáže 463 metrov a II. etáže 468 metrov v dobývacom priestore Hliník nad Hronom I. OBÚ v Banskej Bystrici na základe ohlásenia vykonal dňa 4.10.2022 miestne zisťovanie a zistil, že uvedený stav ohrozuje celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť života a zdravia ľudí alebo majetku. Na jeho odstránenie bolo potrebné nariadiť opatrenia, ktoré bolo potrebné uviesť v záväznom príkaze. Ďalší postup odstraňovania mimoriadnej udalosti si zabezpečuje organizácia.

5.1.2 Rozbor príčin a zdrojov pracovných úrazov

Z rozboru úrazovosti v roku 2022 vyplýva, že príčinami pracovných úrazov (ďalej len „PÚ“) boli:

- Kód 1 – Chybný, nepriaznivý stav zdroja úrazu (nie pracoviska) v počte prípadov 16, čo je 14,29 % z celkového počtu PÚ (112);
- Kód 4 – Nepriaznivý stav alebo chybné usporiadanie pracoviska, prípadne komunikácie v počte prípadov 2 čo je 1,79 % z celkového počtu PÚ (112);
- Kód 8 – Používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia v počte prípadov 31 čo je 27,68 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód 12 – Nedostatky osobných predpokladov na riadny pracovný výkon v počte prípadov 63, čo je 56,25 % z celkového počtu PÚ (112)

Pri kódach príčin 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13 a 14 neboli zaznamenané PÚ.
 Najčastejšou príčinou PÚ bol kód 12 (63 PÚ), kód 8 (31 PÚ) a kód 1 (16 PÚ).

Z rozboru úrazovosti v roku 2022 vyplýva, že zdrojmi PÚ boli:

- Kód I. Dopravné prostriedky v počte prípadov 4, čo je 3,45 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód II. Zdvíhadlá a dopravníky, zdvíhacie a dopravné pomôcky v počte prípadov 5, čo je 4,31 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód III. Stroje - hnacie, pomocné, obrábacie a pracovné v počte prípadov 1 čo je 0,86 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód IV. Pracovné, prípadne cestné dopravné priestory ako zdroje pádov zamestnancov v počte 24 čo je 20,69 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód V. Materiál, bremená, predmety v počte prípadov 72, čo je 62,07 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód VI. Náradie, nástroje, ručne ovládané strojčky a prístroje v počte prípadov 1 čo je 0,86 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód VII. Priemyselné škodliviny, horúce látky a predmety, oheň a výbušniny v počte prípadov 2 čo je 1,72 % z celkového počtu PÚ (112)
- Kód XI. Iné zdroje, ktoré nemožno zaradiť do predchádzajúcich skupín v počte prípadov 3 čo je 2,59 % z celkového počtu PÚ (112)

Pri kódoch zdrojov VIII, IX a X neboli zaznamenané PÚ.

Najčastejším zdrojom PÚ bol kód V (72 PÚ) a kód IV (24 PÚ)

5.1.3 Choroby z povolania

V sledovanom období bolo evidovaných 18 chorôb z povolania (ďalej len „choroba“), čo je nárast oproti roku 2021 o 8 osôb s chorobou, kedy bolo evidovaných 10 chorôb. Uvedené choroby boli diagnostikované v organizáciách:

- HBP a.s., Prievidza v počte 13 chorôb
- Slovenská banská, spol. s r.o., Hodruša Hámre v počte 2 choroby
- ELGEO - Trading, s.r.o., organizačná zložka Banská Štiavnica v počte 3

Všetky choroby vznikli pri ťažbe nerastov a ich úprave a to 12 chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín, 5 chorôb z vibrácií a 1 choroba zaprášených pľúc.

5.2 Banská technika a bezpečnosť práce

5.2.1 Hlbinné dobývanie

5.2.1.1 Bezpečnosť podzemných diel

OBÚ v Banskej Bystrici počas výkonu dozoru kontroloval okrem iného aj dodržiavanie technológie vedenia banských diel, bezpečnosť pri práci a bezpečnosť prevádzky, stav banských diel a ich udržiavanie v bezpečnom stave stav v protivýbuchovej a protizáparovej prevencii. Pozornosť bola venovaná aj používaniu výbušnín pri ťahacích prácach.

Bezpečnosť vyhradených elektrických zariadení skupiny A je zabezpečovaná vykonávaním úradných skúšok oprávnenou právnickou osobou s oprávnením vydaným Hlavným banským úradom a vykonávaním pravidelných odborných skúšok týchto zariadení odborne spôsobilými zamestnancami s osvedčením vydaným Hlavným banským úradom (revízi technici). V ostatných prípadoch (skupiny B a C) vykonávajú východiskové odborné prehliadky a odborné skúšky a pravidelné odborné prehliadky a odborné skúšky revízi technici v lehotách ustanovených osobitným predpisom. Počas

prevádzky overujú bezpečný stav elektrických zariadení pravidelnými prehliadkami určenými zamestnanci podľa Smerníc potvrdených úradom.

Bezpečnosť práce a prevádzky pri prevádzke vyhradených tlakových, zdvíhacích a plynových zariadení je zabezpečovaná taktiež vykonávaním úradných skúšok oprávnenou osobou a vykonávaním odborných prehliadok a odborných skúšok uvedených zariadení revíznymi technikmi v lehotách ustanovených osobitným predpisom. Dodržiavanie ustanoveného režimu je okrem iného predmetom kontrol pri prehliadkach vykonávaných úradom.

5.2.1.1.1 Zvislé banské diela

V roku 2022 sa nevykonávalo hĺbenie ani prehĺbovanie jám. Na činných jamách sa vykonávala iba údržba, čistenie a pod. (napr. Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre: I. a II. úklonná jama, Kremnická banská spoločnosť – IV. šachta).

Čistenie hlbinných zásobníkov sa vykonávalo záchranármi v režime nehavarijných lezeckých zásahov. V hlbinných zásobníkoch sa odstraňovali hlavne nálepy.

Razenie komínov sa realizovalo vrtno-trhacími prácami (bez použitia raziacej plošiny) len v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša – Hámre.

Slovenská banská s.r.o. Hodruša Hámre	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
zvislé banské diela (m)	220,5	211,7	209,7	218,4	278,9	230,7	183,6	226,0	230,5	272	318

5.2.1.1.2 Dlhé banské diela

Spôsob razenia dlhých banských diel sa nezmenil. Nové technológie neboli použité. Razenie dlhých banských diel v ťažobných úsekoch organizácie HBP a.s. Prievidza bolo vykonávané vrtno-trhacími prácami, alebo mechanizovaným spôsobom – raziacími kombajnmi typov GPK, GPK 4. Prevažná časť dlhých banských diel bola vyrazená v uhlí.

V DP Nováky bolo vyrazených 4 228 m banských diel. V DP Cigeľ a DP Handlová sa dlhé banské diela nerazili.

V Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša Hámre bolo vyrazených 2819 m dlhých banských diel. Banské diela boli razené ručne, vrtanie vrtnými kladivami VK – 22 s podperou, resp. vrtné kladivá Atlas Copco Secoroc YT s výnimkou troch pracovísk, kde sa používali vrtné súpravy VS-1 a VS-2. Odlišnosť je možné zaregistrovať len v spôsobe odťažby – buď lopatovými nakladačmi typu NL – 15 V (pri razení na koľaji) alebo pomocou škrabákových vrátkov typu ŠV – 22 pri razení banského diela (resp. dobývání), kde nebude zavedená koľajová doprava.

Odťažba bola zabezpečovaná koľajovou dopravou, v úpadnici za pomoci vrátkov VTA 1000. Koľajová doprava bola vykonávaná banskými lokomotívami akumulátorovými typu T – 35 a T – 50 Trarisa a typu EL – 9. Dieselové lokomotívy typu BND, DH 30, 35, ktoré boli v rezerve, v prípade poruchy niektorej z akumulátorových banských lokomotív. Dopravu v Hodrušskej dedičnej štôlni zabezpečovali akumulátorové lokomotívy typu AE25 – výrobca Hliník nad Hronom (dieselové lokomotívy sú v HDŠ používané len ako záloha).

Slovenská banská, spol. s.r.o.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dlhé banské diela spolu (m)	2737,3	2708,5	2 596,1	3 031,6	3007,2	2883,0	3484,3	2794	2819
Vodorovné banské diela na koľaji (m)	1666,1	1611,2	1 803,2	1 534,8	1652,0	1531,0	1900,1	1885	1790
Vodorovné banské diela škrabákom (m)	695,6	645,6	489,9	852,5	867,7	928,0	1107,2	725	408
Úpadné banské diela na koľaji (m)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dovrchné banské diela škrabákom (m)	375,6	451,7	303,0	413,6	301,2	198,0	246,5	184	303

Prehľad vývoja v razení dlhých banských diel za obdobie rokov 2013 až 2022:

Organizácia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš	2146	717	98	0	0	0	0	0	0	0
Slovenská Banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre	2046,8	2737,3	2708,5	2596,1	3031,6	3007,2	2883,0	3484,3	2794	2819
ORTAC, s.r.o. Kremnica					12,0	0	0	0	0	0
HBP a.s. ŤÚ Cigeľ							0	0	0	0
HBP a.s. ŤÚ Handlová							1848,0	1115,0	1 250	0
HBP a.s. ŤÚ Nováky							2741,0	2475,0	3 522	4228
Spolu	4192,8	3454,3	2806,5	2596,1	3043,6	3007,2	7472,0	7074,3	7 566	7047

5.2.1.1.3 Likvidácia vyrúbaných priestorov

Ukončením dobývania v jednotlivých ťažobných úsekoch dobývacích priestorov Cigeľ, Handlová a Nováky je potrebné pristúpiť k likvidácii vyrúbaných priestorov. Ide o plánovanú banskú činnosť, ktorá podlieha povoleniu orgánom štátnej banskej správy. Predmetom tejto činnosti je likvidácia hlavných banských diel spočívajúca v demontáži a vývoze (strojných, elektrických) zariadení a energetických sietí (elektrokábllov, potrubí). Následne dochádza k plieneniu výstroja a výstuže banských diel. Finálnou fázou je uzatváranie banských diel projektovanými hrádzami a zaplavovanie vyrúbaných priestorov popielkovou zmesou. Uzatváracie objekty (murované resp. betónové protiprievalové hrádze) sú opatrené príslušnými vývodmi na monitoring odvádzaných banských vôd a plynov z vyrúbaných priestorov. Ich kontrola a spôsob evidencie je vykonávaná zamestnancami HBP, a.s. v zmysle príslušných ustanovení bezpečnostných predpisov pre podzemie. V súvislosti s likvidáciou vyrúbaných priestorov nebol zaznamenaný prípad závažného porušenia zo strany HBP, a.s., pri plnení povinností vyplývajúcich z príslušných ustanovení platných bezpečnostných predpisov.

Na bani Rozália Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre je používaná dobývací metóda „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže, krátkymi vrtmi, s odťažbou škrabákovým vrátkom“. Pri použití tejto dobývacej metódy sa klasická TH výstuž nepoužíva. Pre zaistenie stropu banských diel sa používala svorníková výstuž (dĺžka svorníkov 1,5 – 2,5 m) s ponechávaním bezpečnostných vnútro blokových pilierov. Pri dobývaní a príprave bloku sa vytvárajú a ponechávajú ochranné piliere, o min. rozmeroch 3 x 3 m, čím sa dosiahne požadovaná bezpečnosť na dobývke.

Likvidácia bloku pozostáva z dotáženia bloku, z likvidácii niektorých pilierov s bilančným zrudnením a príp. čiastočným podsadením jalovinou.

V minulosti sa ochranné piliere likvidovali až pri celkovej likvidácii (zabezpečení) časti ložiska. V roku 2022 bolo z vyťaženej jaloviny (25,44 kt) uložených 6,893 kt do vydobytých priestorov v podzemí.

5.2.1.2 Dobývanie

Pri dobývaní uhoľných ložísk nedošlo k zmenám a dobývanie prebiehalo v súlade so schválenými POPD. Boli používané dobývacie metódy stenovanie s riadeným závalom v nadstrope s použitím komplexnej mechanizácie, stenovanie v lavici na riadený zával s použitím komplexnej mechanizácie, stenovanie s riadeným závalom v medzistrope s použitím komplexnej mechanizácie.

Prehľad priemerného počtu stenových porubov je v prílohe č. 38. Prehľad percentuálneho podielu jednotlivých technológií pri dobývaní uhoľného sloja je uvedený v kapitole 4.1 „Zásoby, výrubnosť a využitie“.

Dobývanie na bani Rozália Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre sa používa najmä dobývací metóda „Dovrchné zátinkovanie bez výstuže, krátkymi vrtmi, s odťažbou škrabákovým vrátkom“, s ktorou vyslovil OBÚ svojím rozhodnutím zo dňa 7.9.1993

č.2360/104.2/46/Mo-Ta/1993 súhlas, za účelom jej zaradenia do technológie dobývania. Uvedená dobývacia metóda je hlavná dobývacia metóda, ktorá pre daný typ ložiska metóda vyhovuje.

Vzhľadom k tomu, že prieskumnou činnosťou boli na ložisku objavené aj strmé žilné štruktúry pre vydobytie týchto žíl sa použije dobývacia metóda „Dobývanie na skládku“. Táto dobývacia metóda bola OBÚ schválená rozhodnutím č.2234/72 zo dňa 14.8.1972, a na ložisku Rozália baňa bola bežne používaná. T. č. táto dobývacie metóda nie je používaná. Vo vypracovanom technologickom postupe je upravená – zmenšená dobývacia mocnosť na 2 m (oproti povoleným 10 m), pričom skutočne dobývaná mocnosť nie je väčšia ako 1,5m.

5.2.1.3 Vetranie

5.2.1.3.1 Vedenie banských vetrov

Na bani (ŤÚ) Cigeľ v roku 2022 v 1. vetracej oblasti (stará baňa) nedošlo k zmene vo vedení banských vetrov. Uzatvorením chodby č. 103-0 sú výdušné vetry v súlade s projektom uzatvárania bane Cigeľ odvádzané už iba vetracím vrtom V-1-12. Problémy vo vedení banských vetrov, spôsobené nárastom aerodynamického odporu vetracích ciest v 1. vetracej oblasti neboli zaznamenané.

Hlavné vŕažné banské diela: Hlavná štôlna č. 101-0.

Hlavné výdušné banské diela: vetrací vrt V-1-12,

Na bani (ŤÚ) Handlová v DP Handlová sú v súčasnosti tieto vŕažné banské diela (spolu 2):

- štôlna : Nová štôlna
- Stará štôlna

Do vetracej oblasti Východnej jamy patria banské diela bývalého 8. poľa. Spôsob vedenia vetrov je diagonálny. Vŕažné vetry sú privádzané od Bazaltu (Nová štôlna a Stará štôlna) v množstve $1250 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$.

V DP Handlová boli počas roka 2022 tieto výdušné banské diela (spolu 3) :

- Centrálna jama
- Hlavná šachta
- Východná ťažná jama

Výdušnými banskými dielami boli presávané nasledovné množstvá vetrov:

- Centrálna jama c - $250 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$.
- Hlavná šachta - $200 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$.
- Východná ťažná jama - $800 \text{ m}^3 \cdot \text{min}^{-1}$

Samostatné vetracie oddelenie Hlavná šachta sa používa na vetranie Hlavného skladu výbušnín v Bazalte.

V roku 2022 boli na bani Handlová v DP Handlová vykonané zásadné zmeny v systéme vetrania bane a to odstavenie hlavného ventilátora na Južnej VI. a uzatvorenie Južnej VI. a Južnej V a prekopu 103-0 na staničení 3100 m.

V oblasti hlavného vetrania bane Nováky nedošlo v roku 2022 v porovnaní s rokom predchádzajúcim ku žiadnej podstatnej zmene. Pokračujúcou ťažbou zvyšných stenových porubov je postupne vetrací systém bane menší a jednoduchší. V roku 2022 bol vetrací systém bane Nováky tvorený tromi vetracími oblasťami. Vetracie oblasti výdušnej F-jamy a B-jamy majú hlavné ventilátory umiestnené a prevádzkované na povrchu pri vyústení hlavných výdušných banských diel na povrchu. V prípade tretej vetracej oblasti, oblasti výdušnej C-jamy, sú hlavné ventilátory umiestnené a prevádzkované v bani. Uvedený stav je prevádzkovaný na základe výnimky udelenej HBÚ v Banskej Štiavnici. Vetracie oblasti výdušnej B-jamy a F-jamy sú na vŕažnej strane vzájomne prepojené na druhom horizonte bane Nováky hlavným severojužným prekopom. Obdobne sú na vŕažnej strane prepojené aj vetracie oblasti výdušnej C-jamy a F-jamy hlavným „Južným prekopom“

I. ťažobného horizontu bane Nováky. Okrem vyššie zmienenej výnimky HBÚ je prevádzka hlavných ventilátorov a rozvod banských vetrov bane Nováky realizovaný v súlade s ustanoveniami Vyhlášky SBÚ č. 21/89 Zb. Počas celého roku 2022 nedošlo ani v jednej vetracej oblasti bane Nováky k žiadnym závažným nedostatkom alebo mimoriadnym udalostiam v oblasti hlavného banského vetrania. Prevádzka výpomocných ventilátorov počas roku 2022 nebola potrebná. Priestory bane Nováky boli počas celého roku 2022 prepojené s povrchom na účely vetrania nasledovnými banskými dielami:

- A-jama a S-jama	slúžili ako hlavné vťažné banské diela
- H-jama a J-jama	plnili úlohu ostatných vťažných banských diel
- B-jama, F-jama a C-jama	slúžili ako hlavné výdušné banské diela

Okrem vyššie uvedených siedmich jám neboli na vetranie bane Nováky využívané žiadne iné banské diela (štôlne, úklonné diela alebo vetracie vrty vedené z povrchu).

Vetracia oblasť výdušnej B-jamy

V tejto vetracej oblasti nedošlo počas roku 2022 k žiadnej zásadnej zmene okrem postupného znižovania výkonu hlavného ventilátora ARK 2000 v troch etapách. Uvedený stav bol umožnený z dôvodu postupného zmenšovania sa teritória vetracej oblasti. Prevažná časť vťažných banských vetrov do tejto vetracej oblasti prúdi vťažnou A-jamou. Menšie množstvo vetrov prúdi do tejto oblasti bývalou výdušnou H-jamou od bývalého 7. ťažobného poľa a minimálne množstvo vetrov sem prúdi hlavným Severným prekopom od S-jamy. Výkon oboch hlavných ventilátorov ARK 2000 pri výdušnej B-jame je plynule regulovateľný dvojicou frekvenčných meničov. Hlavné ventilátory pri výdušnej B-jame pracovali celoročne v striedavej prevádzke v mesačných intervaloch. V tejto vetracej oblasti sa na konci roku 2022 nachádzali dve samostatné vetracie oddelenia. V jednom sa nachádzalo pracovisko SP 111 021-95 (revír P-1) a v druhom štyri pracoviská razenia nových porubových chodieb pre posledné dva stenové poruby (revír P-4). Na konci roku 2022 pracoval hlavný ventilátor ARK 2000 pri otáčkach 410 za minútu s príkonom 50 kW.

Vetracia oblasť výdušnej F-jamy

V tejto vetracej oblasti sa nachádzajú priestory bývalého 2. ťažobného úseku na I. horizonte a priestory 6. ťažobného poľa (revír „Juh“) na II. ťažobnom horizonte. Prevažná časť banských vetrov do tejto vetracej oblasti vstupuje vťažnou S-jamou. Malé množstvo vetrov tejto vetracej oblasti prúdi do bane aj „Južnou – skipovou jamou“. Toto množstvo je cielene redukované izolačnými vetracími objektmi z dôvodu eliminácie prašnosti vznikajúcej pri doprave uhlia z bane na povrch. Vťažné vetry prúdiace „Severnou jamou“ sú spoločné pre vetráciu oblasť výdušnej F-jamy aj pre vetráciu oblasť výdušnej C-jamy. V roku 2022 pokračovala banská činnosť v tejto vetracej oblasti v 6. ťažobnom poli (II. horizont). Dorúbaný bol stenový porub 106 016-05 a následne bol obfáraný a do prevádzky spustený posledný plánovaný stenový porub 106 015-95. Tento bol v rúbaní aj na ostatnom prelome rokov. Vo vetracej oblasti bolo počas celého roku 2022 len jedno samostatné vetracie oddelenie. Hlavné vetranie tejto vetracej oblasti celoročne zabezpečoval svojou prevádzkou hlavný ventilátora ARD 2800 s otáčkovou reguláciou výkonu cez frekvenčný menič. Zálohou uvedeného ventilátora bol hlavný ventilátor č. 2 ARA 1600. Z dôvodu vyšších prevádzkových nákladov tento ventilátor nebol v striedavej prevádzke s ventilátorom č.1. Bol však pravidelne raz za mesiac kontrolovaný a skúšobne prevádzkovaný na dve až štyri hodiny. Hlavný ventilátor č. 1 ARD 2800 pracoval v roku 2022 v štyroch rôznych prevádzkových režimoch. Jeho výkon bol na základe potrieb bane najskôr znížený, potom zvýšený a následne opäť znížený. Na konci roku 2022 pracoval v režime s otáčkami 240 za minútu a s príkonom cca 65 kW.

Vetracia oblasť výdušnej C-jamy

Táto vetracia oblasť vznikla opätovne po viac ako 30-tich rokoch v roku 2021. Dovtedy slúžila C-jama ako pomocné vťažné dielo. Hlavné ventilátory neboli spustené na povrchu ako v minulosti, ale na výnimku HBÚ v bani. Prevádzka na povrchu nebola možná nakoľko areál bývalej výdušnej C-jamy bol medziasom sanovaný a je bez prívodu elektrickej energie. V čase spustenia hlavných ventilátorov pod výdušnou C-jamou bola celá vetracia oblasť tvorená len jedným horizontálnym banským dielom „Južným prekopom“ s dĺžkou 2700 metrov od S-jamy a dvomi úklonnými dovrchnými dielami pod C-jamou s celkovou dĺžkou 680 m a samotnou výdušnou C-jamou s hĺbkou 240 metrov. Počas roku 2022 bol v uvedenej vetracej oblasti obfáraný a do rúbania spustený prvý stenový porub 102 002-95, ktorý ešte rúbali aj na prelome rokov. Zároveň v tejto vetracej oblasti

prebieha aj obfárание ďalších dvoch stenových porubov, ktoré postupne budú rúbané. Pre výkonovú obmedzenosť hlavného vetrania bude v tejto vetracej oblasti vždy len jedno samostatné vetracie oddelenie. Stanica hlavných ventilátorov v bani pod výdušnou C-jamou je vybavená podľa projektu dvojicou vetracích objektov. V každom objekte je zabudovaná trojica ventilátorov APXE 630. Počas celého roku 2022 boli v prevádzke však len dva z troch uvádzaných hlavných ventilátorov, pretože ich výkon bol na potreby bane dostatočný. K zapojeniu tretieho ventilátora do prevádzky príde pravdepodobne v letnom období 2023. V uvedenom vetracom oddelení je plánované súčasné rúbanie jedného porubu a maximálne štyroch pracovísk razenia. Nie je však vylúčené, že na základe vývoja situácie po obfárání ďalších dvoch porubov budú krátke obdobie rúbané súčasne obidva poruby.

Počas celého roku 2022 nedošlo ani v jednej vetracej oblasti bane Nováky k žiadnym závažným nedostatkom alebo mimoriadnym udalostiam v oblasti hlavného banského vetrania.

Vetrание bane Rozália Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre je umelé sacie, zabezpečené prácou hlavného ventilátora. Neprerazené banské diela sú ovetrávané separátnym vetraním. Nový HBV, ktorý nahradil pôvodný HBV umiestnený v autotuneli, je umiestnený v podzemí na XIV. obzore, kde pracoval v plnom prevádzkovom režime sacím spôsobom. Smer vetrov pri zmene systému vetrania bol a stále je nasledovný :

Vŕážné vetry sa privádzajú úpadne, z povrchu cez úvodnú štôľňu a vetracie komíny V-KR-I a V- KR-II. a ďalej I. a II. úklonnou jamou na XIV. obzor ako prvou vetvou vŕážných vetrov až k úpadnici U-1. Druhá vetva vŕážných vetrov je tvorená vetrami prichádzajúcimi do podzemia komínom z povrchu VK – 0 do autotunela a odtiaľ komínom VK – 1 na VIII. obzor, následne vez IX., X., XI. a XII. obzor ku komínu VK-I-XIV. a odtiaľ na XIV. obzor nad úpadnicu U-1. Nad úpadnicou U-1 sa obe vetracie vetvy vŕážných vetrov zmiešavajú na krátkom úseku aby sa následne rozdelili na opäť dve samostatné vetracie vetvy. Jedna z nich prechádza ďalej úpadnicou U – 1 na XV. obzor, po XV. obzore a úpadnicami U – 15 a U – 16 na nižšie úrovne na XVII. obzor. Druhá vetva vedie vŕážné vetry XIV. obzorom až ku HBV a odtiaľ hlavnými výdušnými banskými dielami na povrch. Výdušné vetry zo XVII., XVI. a XV. obzoru sú odsávané pomocnými ventilátormi a privádzané do chodby na XIV. obzore kde sa spájajú s výdušnými vetrami zo XIV. obzoru vedenými k HBV.

Vetrание XVIII. obzoru Západ je zabezpečené cez úpadnicu U-17 a vetrание XVIII. obzoru Východ cez úpadnicu U-18, odvádzanie vetrov cez vetrací komín na XVII. obzor. Razenie XIX. obzoru je vetrané separátnym vetraním cez úpadnicu U-19.

Pracovisko v Michal prekope je vetrané priebežným vetracím prúdom a pracovisko prípravy dobývky na Bieber podložnej žile separátnym vetraním.

Na základe výsledkov vetracej bilancie je zrejmé, že privádzané množstvo vzduchu na ovetranie podzemných pracovísk je dostatočné a ešte má rezervy.

Pravidelné meranie banského ovzdušia podľa § 146 ods. 1 a 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. bolo vykonávané v režii spoločnosti, vlastnými kalibrovanými meracími prístrojmi rovnakého typu aké pri meraniach používa HBZS Prievidza.

Napájanie hlavných ventilátorov je riešené v súlade s požiadavkami banských bezpečnostných predpisov dvoma prívodnými vedeniami.

5.2.1.3.2 Prístroje na meranie koncentrácie plynov

V prenosnej prístrojovej technike na meranie koncentrácie plynov nenastali podstatné zmeny.

V organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre sa pravidelné meranie banského ovzdušia podľa § 146 ods. 1 a 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. vykonávala organizácia vlastnými skalibrovanými meracími prístrojmi rovnakého typu, aké pri meraniach používa HBZS Prievidza (analýzatory plynov iBrid MX6 a Ventis Pro 5, anemometer Testo).

Kontrolné merania banského ovzdušia si zabezpečuje organizácia uvedenými prístrojmi sama, resp. na zistenie prítomnosti plynov v banskom ovzduší technici môžu použiť príslušné detekčné trubičky a nasávač typu Universal.

Na pracoviskách HBP a.s. Prievidza sa na meranie:

- CO, CO₂, H₂S a NO_x v banskom ovzduší používali: nasávače: UNI- 66 a UNI-86 s detekčnými trubičkami, OLDHAM TX-11, Testo 350, Dräger X-am 7000, Dräger X-am 5600, Dräger X-am 5000.
- CH₄: interferometre DI-2, Dräger PAC- Ex2, Oldham ISC MX 4 Ventis.
- O₂ + výbušná zmes: Dräger PAC- Ex2 +O₂
- CO: Dräger PAC III, Gasbadge a Gasbadge Pro
- H₂: OLDHAM TX-11.

Pre stálu kontrolu plynov sú vo vybavení jednotlivých baní analyzátory plynov MTA 10, IREX 11 CO, IREX 11 M.

V podzemí sú koncentrácie CH₄, CO a O₂ merané priebežne snímačmi.

Na Bani Nováky sú snímače CH₄ napojené na metanomernú ústredňu MNÚ 120. Na meranie metánu bolo nasadených 21 snímačov a na meranie CO 26 snímačov. Analyzátory boli umiestňované vo výdušných prúdoch zo stenových porubov a dobývok, vo výdušných prúdoch zo SVO, v spojených výdušných prúdoch, na prípravách, v blízkosti produktívnych pracovísk (razenie, dobývanie), v blízkosti klimatizačných jednotiek, v banských prevádzkárňach a v degazačnej stanici

Na Bani Cigeľ je využívaná metanomerná ústredňa MTA 10. Na meranie metánu bolo nasadené 1 snímač a na meranie CO boli 4 ks snímačov a 1 analyzátor IREX; na meranie O₂.

Baňa Handlová je vybavená aj stacionárnymi kontinuálnymi prístrojmi (systém MTA), ktoré obhospodaruje úsek elektro údržby. Na kontinuálne meranie plyných zložiek banského ovzdušia bolo na konci roku 2022 nasadených v bani Handlová 6 snímačov na meranie metánu a 6 čidiel na meranie oxidu uhoľnatého a 3 snímače na meranie kyslíka. Nastavené alarmové hodnoty analyzátorov CO a CH₄ sú signalizované akusticky aj opticky na výrobnom dispečingu bane Nováky.

5.2.1.4 Ochrana proti požiaru a výbuchu

5.2.1.4.1 Protipožiarna ochrana v podzemí

V uhoľných baniach je nebezpečenstvo vzniku endogénnych požiarov (zápar), a preto sa na zabezpečenie požiarnej ochrany v podzemí, na pracoviskách organizácie HBP a.s. Prievidza, používajú prístroje na sledovanie a včasné zistenie vznikajúcej zápary (kontinuálne analyzátory, snímače metanomornej ústredne a termočlánkové snímače v miestach predpokladaných zápar). Na zdolávanie už vzniknutého endogénneho alebo exogénneho požiaru je v banských dielach vedený požiarly vodovod a sú pripravené (rozmiestnené) hasiace prostriedky, najmä hasiace prístroje. Na uzatváranie požiariska je zriadený rozvod zaplavovacej popielkovej zmesi a rozvod plyného dusíka na inertizáciu a chladenie požiariska.

Banské požiare sa likvidujú priamym zásahom, v prevažnej miere aj priestorovým uzatváraním požiariska filtračnými hrádzami zaplavovanými popolčekom dopravovaným v centrálnom zaplavovacom systéme.

Medzi preventívne protizáparové opatrenia patrí včasné uzatváranie vyrúbaných priestorov a opustených banských diel, evidencia a vyplňanie nadvýlomov vznikajúcich pri razení banských diel v slojoch náchylných na samovznietenie, budovanie nehorľavej výstuže alebo výstuže so zníženou horľavosťou a budovanie plášťov v chodbách (sádrové, sádrovo-popolčekové). Na tesné uzatváranie vyrúbaných priestorov sa používali hrázde plavené, murované, sádrové a klátikové. Na vyplnenie nadvýlomov sa používali damovacie vrecká a dvojzložková pena ROSCIL.

Na bani Handlová má banský požiarly vodovod dĺžku 4 700 m, na bani Nováky má banský požiarly vodovod dĺžku 27 160 m a na bani Cigeľ 3 200 m.

Počet prenosných hasiacich prístrojov (PHP) k 31.12.2022 na bani Nováky bol 478 ks, v podzemí bane Handlová 32 ks a na bani Cigeľ 27 ks.

Ďalšou preventívnou činnosťou pred endogénnymi požiarimi je aplikácia metódy nástrekových plášťov a následného vyplnenia voľných priestorov za výstužou popolčekomými zmesami v banských dielach razených v uhli za účelom eliminácie procesu samovznietenia uhoľnej hmoty a zároveň s výrazným efektom na stabilitu používaného banského diela. Uvedená metóda je v bani Nováky aktívne používaná už viac ako 17 rokov a v roku 2022 bolo uvedenou technológiou asanovaných 330 metrov banských chodieb.

V Slovenskej banskej, spol. s r. o. sú v súlade s požiadavkou § 172 ods. 2 vyhl. SBÚ č. 21/1989 Zb. po dohode s HBZS, pre prípad potreby, na likvidáciu požiaru stanovené miesta s možnosťou odberu vody (nultý obzor – na ústí štólne, na nárazisku I. úklonnej jamy, VIII. obzor – pri m. b. č. 6 stará HDŠ (za hrádzou), X. obzor - sever, v ochoznej chodbe, bývalá prečerpávacía stanica, XII. obzor – sever v ochoznej chodbe pri m. b. č. 5, XIV. obzor, sever – voľná hĺbka II. úklonnej jamy, VDŠ, XIV. obzor, juh – Nová Rozália jama a NOŠ, XV. obzor - pomocné čerpacie stanice sú pod úpadnicami U-1 (na XV. obzore), U-15 (na XVI. obzore), a U-16 (na XVII. obzore), hlavná čerpacia stanica je v úpadnici U-6 (12 m pod XV. obzorom)).

Na prípadnú likvidáciu požiaru sú v podzemí rozmiestnené ručné hasiace prístroje nasledovne:

- 5 ks RHP v podzemí (sklad výbušnín, čerpacia stanica, strojovňa ŤS)
- 7 ks RHP je umiestnených v banských dieslových lokomotívach
- 8 ks RHP sú uložené v havarijnom sklade

Spoločnosť ORTAC, s.r.o. zabezpečovala protipožiarnu ochranu banským vodovodom.

5.2.1.4.2 Zneškodňovanie uhoľného prachu

V oblasti zneškodňovania uhoľného prachu nedošlo k podstatnejším zmenám. Uhoľný prach sa zneškodňuje poprašovaním inertným vápencovým prachom (výrobca a dodávateľ – CLL, a.s.) alebo zmáčaním vodou z banského požiarneho vodovodu. Na baniach sa do rozvodu banského požiarneho vodovodu zaraďuje zmiešavač typu DTS-100, ktorý sa plní zmäkčovadlom Slovafo 909. Ďalej sa do rozvodu zaraďuje aj čistič vody a tlakomer. Tieto opatrenia zvyšujú účinnosť skrúpania. V baniach sa vykonáva aj odstraňovanie usadeného prachu (nakladanie do papierových vriec a ich odtransportovanie). Toto sa robí najmä pri presypoch dopravníkov a pri vetracích objektoch. Intervaly zneškodňovania uhoľného prachu sú určené podľa zaradenia banských diel z hľadiska nebezpečenstva výbuchu uhoľného prachu. Podľa výsledkov rozborov vzoriek usadeného uhoľného prachu sa hodnotila aj správnosť zaradenia týchto priestorov.

Vznik uhoľného prachu pri mechanizovanom dobývaní a razení sa obmedzuje zvýšením účinnosti skrúpania na dobývacích a raziacich kombajnoch. Na odťažbových dopravníkových trasách sa znižuje prašnosť na presypoch a pri drvičoch skrúpacími ružicami typu RK-1 ovládanými obsluhou, alebo automatickými súpravami typu MJM 15. Niektoré presypy boli zakrytované, najmä v miestach, kde je veľký objemový prietok vetrov.

Vzorky polietavého prachu sa odoberajú osobným prachomerom CIP 10, DP 50 so zdrojom podtlaku OAP-3.

5.2.1.4.3 Ochrana proti prenosu výbuchu uhoľného prachu

Na ochranu proti prenosu výbuchu uhoľného prachu v uhoľných baniach sa budujú protivýbuchové vodné uzávery z korýtok typu VK-4004, 4005 od výrobcu Technoplast Chropyně, plastové korýtka typu B1 od výrobcu CHEMIKA Marek Gajewski a polystyrénové korýtka typu ESP od výrobcu Synthesia a.s., Pardubice – Semtín s obsahom vody 40 l. Korýtka vodnej uzávery (VU) sú vo väčšej miere zavesené v pevných rámoch, vyskytujú sa aj vodné uzávery, v ktorých sú korýtka umiestnené na nosníku. Používajú sa na ochranu vo vŕažných a výdušných banských dielach, v samostatných vetracích oddeleniach, vo vetracích spojkách medzi vetracími oddeleniami a pod. Podľa umiestnenia v banskom diele sú uzávery sústredené alebo delené.

V činnnej bani Nováky v dobývaní v roku 2022 boli vybudované len sústredené vodné uzávery (SVU) v počtosti:

6. pole ŤÚ	4 SVU
11.pole ŤÚ	7 SVU
2. pole ŤÚ	3 SVU
BD ŤÚ	31 SVU
V a O ŤÚ	1 SVU
SPOLU	46 SVU

5.2.1.5 Strojné a elektrické zariadenia

5.2.1.5.1 Strojné zariadenia

K zmene typov používaných strojných zariadení v podzemí v sledovanom období nedošlo.

Mechanizované komplexy boli do stenových porubov skladané so schválených strojov a zariadení. Vývoj a výrobu niektorých nových typov banskej techniky v organizácii HBP, a.s. vykonáva Banská mechanizácia a elektrifikácia, o. z. Nováky. Opravy, údržbu a úpravy mechanizovaných výstuží, kombajnov, závesných lokomotív a iných banských zariadení boli vykonávané zamestnancami HBP, a.s. TÚ Nováky v priestoroch dielni na Bani Nováky. Prehľad strojných zariadení, ktoré boli použité v prevádzke v hlbinných baniach, je uvedený v prílohe č. 40.

5.2.1.5.1.1 Raziace a nakladacie zariadenia

Na mechanizované razenie horizontálnych banských diel sa používali v roku 2022 raziace kombajny typu GPK v celkovom počte – 3 ks na bani Nováky. Dĺžka vyrazených diel 4 228 m. Na odťazbu za raziacími kombajnmi sa používali hrabľové a pásové dopravníky.

Razenie vertikálnych diel sa v roku 2022 nerealizovalo na žiadnom ťažobnom úseku HBP, a.s. a preto sa ani nepoužívalo žiadne strojné zariadenie.

Banské diela, v org. Slovenská banská, spol. s r.o. Hodruša Hámre, boli razené ručne, vrtanie vrtnými kladivami VK -22, Atlas Copco Secoroc YT a vrtnými súpravami VS-1, VS-2. Odťazba bola zabezpečovaná koľajovou dopravou a rúbanina sa nakladala lopatovými nakladačmi NL-15 alebo pomocou škrabákových vrátkov ŠV-22.

5.2.1.5.1.2 Dobývacie stroje

Pri dobývaní uhlia na mechanizovaných stenových poruboch sa používali na bani Nováky dobývacie komplexy zostavené z:

- mechanizovaných výstuží BMV-1M (69 ks), BMV-1Mi (68 ks),
- dobývacích kombajnov typu GPK, v celkovom počte – 3 ks. Vo všetkých mechanizovaných poruboch bol pre pojazd kombajnu používaný bezreťazový spôsob (po ozubenom hrebeni), hrabľových dopravníkov TH 604, TH 700 a HD 785.

5.2.1.5.1.3 Dopravné zariadenia

5.2.1.5.1.3.1 Koľajová doprava

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre prevádzkovala v roku 2022 celkom 26 koľajových akumulátorových lokomotív typu T-35, T-50 Trarisa, EL-9, AE-25. Štyri kusy dieselových lokomotív (BND, DH-30, DH-35) boli v rezerve pre prípad potreby. Rozchod trate je 550 mm. Celková dĺžka koľajovej trate je 31 400 m, z toho používaná dĺžka je 23 699 m, prírastok oproti predchádzajúcemu roku je 1 790 m.

V organizácii Kremnická banská spoločnosť s.r.o. Kremnica sa pri údržbe banských diel, najmä Hlavnej dedičnej stôlne, ktorej dĺžka je 14 100 m používa koľajová trať s rozchodom 550 mm s dopravou lokomotívou. Organizácia prevádzkuje dve akumulátorové lokomotívy (1 ks AK2u, 1 ks ALD2) a jednu dieselovú lokomotívu BND - 15.

Na uhoľných baniach sa používajú koľajové trate s rozchodom 600 mm. Všetky trate koľajovej dopravy sú postavené z koľajníc typu 115/24, Xa a 90/18. Doprava bola zabezpečovaná pomocou 26 ks banských lokomotív elektrických trolejových typu EL-5/01 a EL-5/08, dieselových typu BND-30 a diesel hydraulických typu DH-30D, DH-35D (celkovo 17 ks). Nepojazdnosť lokomotív je zväčša z dôvodu nedostatku náhradných dielov, ako sú hlavne prevodovky, súkolia vrátane ložiskových

domcov, motory 3S-110. Pri elektrických lokomotívach sú to radiče, ND radiče, súkolia, pružiny náprav, zdroje pomocnej siete, ventilátory.

Pre dopravu uhlia a materiálu bol použitý park vozov JDV 1,25 m³, JDV 0,8 m³, VSV 3,15 m³, VPV 3,3 m³, klanicové vozy max. záťaže 2,5 t a 6,0 t, podvozky pre dopravu výstuže MHW a BMV, plošinové vozy na dopravu MHW a BMV, vozy na dopravu tlakových plynových fliaš, na dopravu streliva, banské nádržkové vozíky (800 l a 1250 l), banské vozíky sedlové na dopravu transportných pásov.

5.2.1.5.1.3.2 Závesná doprava

V bani Nováky bola doprava materiálu zabezpečovaná na závesných tratiach typu ZD-24 a ZD-24A. Celková dĺžka závesných tratí bola cca 12 995 m. Dpravovalo sa pomocou závesných dieselhydraulických lokomotív typu LZH-50.2 (16 ks), IMM-80-TD (5ks), IMM-100-TD (5 ks), DLZ-110F (1 ks) v celkovom počte 27 ks. Závesné lokomotívy LZH 50.2 sú výbehovým typom a pretrvávajú nedostatky so zabezpečením náhradných dielov. Vlakové súpravy boli pri doprave vybavované brzdnými vozíkmi v celkovom počte 30 ks a to prevažne BV1 (26 ks) a BV1DUO (4 ks).

V prevádzke bolo 28 ks transportných zdvíhacích hydraulických zariadení typu NZH2/4 – FERRIT, 4 ks ZZMH-50 BEVEX, ktoré sú stavané na max. hmotnosť 3 800 kg a max. trakčnú silu ťažného prostriedku 80 kN. Súbežne s nimi bolo využívaných aj 4 ks zdvíhacích zariadení typu ZZMH-50 BEVEX.

5.2.1.5.1.3.3 Doprava lanom

Vrátková doprava je používaná v organizácii Slovenská banská, spol. s r. o. a to v troch úpadných banských dielach, kde sú používané tri vrátky VTA 1000.

5.2.1.5.1.3.4 Doprava pásovými a hrabľovými dopravníkmi

Doprava vydobytého uhlia z pracovísk do zásobníkov bane Nováky bola v podzemí zabezpečovaná hrabľovými a pásovými dopravníkmi. Počet používaných hrabľových dopravníkov bol 13 ks s celkovou dĺžkou 505 m a pásových dopravníkov 30 ks s celkovou dĺžkou 4 043 m. Najviac používanými typmi hrabľových dopravníkov boli TH-400, TH-500, TH-604. Pásové dopravníky sa najčastejšie používali TP-400/400, TP-400/800, TP-630/1000, TP 630/1200. Pri pásových dopravníkoch sa prašnosť na presypoch znižuje používaním automatického skrúpania pomocou prvkov MJM15. Na hrabľových dopravníkoch od stenových porubov a príprav na razení sa používa skrúpanie obsluhou.

Ovládanie pásových a hrabľových dopravníkov je buď miestne, teda obsluhou, alebo automatikou MJM-20. Bezpečnostné zariadenia sú namontované takmer na všetkých uvedených dopravníkoch až na bezpečnostné zariadenie snímania oteplenia výsypných a vratných staníc pásových dopravníkov. Zastavenie dopravníka okrem tlačidiel je istené aj bezpečnostným lankom vedeným pozdĺž dopravníkov. Čistenie okolia dopravníkov sa vykonáva ručne určenými pracovníkmi.

5.2.1.5.1.3.5 Bezkoľajová doprava

Bezkoľajová doprava v podzemí sa u dozorovaných organizácií nevykonávala.

Doprava osôb

Základnými spôsobmi dopravy osôb v baniach je horizontálna koľajová doprava, zvislá doprava ťažnými zariadeniami, závesnou dráhou a pásovými dopravníkmi.

Zvislá doprava

V uhľových baniach v pôsobnosti OBÚ sú činné 3 ťažné zariadenia. Dve sú na bani Nováky, jedno na A-jame (BN). Ťažnými zariadeniami je zabezpečovaná doprava hmôt, materiálu a jazda ľudí. Vo všetkých jamách s ťažnými zariadeniami sú drevené sprievodnice. Prehľad ťažných zariadení je uvedený v prílohe č. 41.

Súčasťou A-jamy je havarijné dopravné zariadenie 1 B-2014 (vrátok s frekvenčným meničom), s lanom priemeru 14 mm, ktoré v prípade poruchy ŤZ umožní prepraviť (vyslobodiť) 3 zamestnancov rýchlosťou 2 ms^{-1} nakoľko toto ŤZ nemá lezné oddelenie.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša - Hámre prevádzkuje dve malé ťažné zariadenia podstavníkového typu. Jedno slúži na prepravu osôb a druhým je zabezpečovaná doprava hmôt, materiálu a jazda ľudí.

Kremnická banská spoločnosť s.r.o. Kremnica prevádzkuje malé ťažné zariadenie, ktorým zabezpečuje prepravu obsluhy, údržby a technikov na prevádzku hydroelektrárne v podzemí.

Závesná dráha

V roku 2022 sa nevykonávala preprava osôb po závesnej dráhe.

Kolajová doprava

Na prepravu osôb v podzemí bane Nováky, Handlová a Cigle sa používajú banské vozíky typu DM-12 a banské vozíky typu DVO 12 pri max. počte 20 ks vozov v súprave o kapacite jedného vozíka 12 osôb, je možná preprava 240 osôb max. rýchlosťou 10 km/hod

Doprava pásovými dopravníkmi

Doprava osôb pásovými dopravníkmi sa v roku 2022 nevykonávala.

5.2.1.5.2 Elektrické zariadenia

Elektrická inštalácia jednotlivých hlbinných baní je riešená nasledovne:

Ťažisko spotreby elektrickej energie je v základnej spotrebe, čo je energia spotrebovaná na vetranie, čerpanie, chladenie a ďalšie spotrebiče, ktoré musia byť v prevádzke na zaistenie bezpečnosti podzemia a povrchu. K zmenám nedošlo v hlavných prívodoch elektrickej energie do hlavných rozvodní. K zmenám došlo v rámci podzemia, kde boli niektoré podzemné trafostanice zrušené.

Elektrická energia je naďalej hlavným druhom energie pre pohon strojného zariadenia v podzemí uhoľných baní. Na elektrické zariadenie a súvisiaci elektrický rozvod sú kladené mimoriadne požiadavky z hľadiska prevádzkyschopnosti a samotnej bezpečnosti zariadení.

Hlavnými napájacími zdrojmi elektrickej energie v podzemí sú elektrické rozvodne zásobované el. energiou samostatnými vedeniami z hlavných rozvodní na povrchu. Pre napájanie elektrickej trakcie slúžia v podzemí meniarne, zásobované el. energiou z banských elektrických rozvodní. V prípade spoločne umiestnenej el. rozvodne aj meniarne, tieto sú napájané priamo z povrchovej rozvodne.

Hlavné povrchové rozvodne jednotlivých ťažobných úsekov bane Nováky, Handlová, Cigle sú pripojené na elektrickú sieť Slovenských energetických závodov a sú navzájom medzi sebou VN linkami poprepájané.

Hlavná rozvodňa baňa Handlová je napojená na distribučnú sieť s napätím 110 kV transformátorovne SSE, a.s. cez trafostanicu 110/22 kV. 110 kV rozvodňa je zásobovaná el. energiou vzdušnými vedeniami 110 kV z Rajca, Kremnice, a Prievidze. Okrem 110 kV vedení je možnosť napojenia 22 kV rozvodne vzdušnými vedeniami z Cigle, Martina a Žiaru nad Hronom. Bana Handlová je napojená z rozvodne - transformátorovne Handlová štyrmi 22 kV vývodmi.

Hlavná rozvodná sieť elektrickej energie bane Nováky je prevádzkovaná z tepelnej elektrárne ENO (v súčasnosti Slovenské elektrárne a.s., člen skupiny Enel) 22 kV linkami L1 a L2 do hlavnej povrchovej trafostanice TP-1. V prípade nevyhnutnej potreby je možnosť napojenia TP1, 22 kV linkou L3 z ENO.

Hlavná rozvodňa bane Cigle je napojená na distribučnú sieť 110 kV dvoma vedeniami č. 7740 a 7760. Toto odberné miesto pre HBP, a.s. zo 110 kV bolo od 01.01.2018 zrušené a transformácia 110/22 kV (3 ks transformátorov o výkone 25 MVA s prevodom 110/23/6 kV) slúžila len pre Stredoslovenskú distribučnú (SSD) do 30.11.2020. Hlavná rozvodňa je napájaná linkou 22 kV č. L3 a č. 1336 (sú majetkom HBP, a.s.) priamo z ENO. V prípade poruchy na linka č. 3, resp. na linke č.

1336, je možné Baňu Cigeľ zásobovať z Bane Nováky linkou 22kV č. 1335 a bude možné aj linkou 6 kV č. 1337 (sú majetkom HBP, a.s.).

Vo všetkých hlavných rozvodniach sa napätie transformuje na 6 kV a 1 kV. Kompenzácia jalového prúdu je v banských organizáciách realizovaná individuálnou a aj centrálnou kompenzáciou.

Kompenzácia jalového prúdu na bane Cigeľ je realizovaná individuálnou a centrálnou kompenzáciou. Centrálna kompenzácia je vybudovaná na úrovni napätia 6 kV a pozostáva zo statických kondenzátorov umiestnených na hlavnej rozvodni bane Cigeľ. Koncom roka 2017 došlo k ukončeniu ťažby v ŤÚ Cigeľ, z čoho vyplýva postupné demontovanie elektrického vybavenia bane. Koncom roka 2020 došlo k zmene napájania podzemia el. energiou z Hlavnej rozvodne bane Cigeľ. El. energia sa využíva iba na zabezpečenie vetrania a čerpania banských vôd Banského skanzenu.

Centrálna kompenzácia je vybudovaná na ŤÚ Nováky v úrovni napätia 6 kV a pozostáva zo statických kondenzátorov 200, 400 a 800 kVAr v TP-1, 3x800 a 200 kVAr v TP-15. Individuálna kompenzácia spotrebičov je na úrovni ich prevádzkového napätia, realizovaná výhradne na povrchu.

Kompenzácia účinníka na ŤÚ Handlová sa vykonáva kondenzátorovými batériami a regulovaným kompenzačným rozvádzačom v rozvodni R-0704 (25 kVAr, 50 kVAr, 100kVAr), R-0700 (250 kVAr, 400 kVAr), R-0702 (50 kVAr), R-0703 (92 kVAr) a v rozvádzači ŤS (0 kVAr).

Elektrický silový rozvod medzi povrchovými trafostanicami sa vedie vonkajším vedením. Rozvody do podzemia sú prevedené VN vedením alebo káblami.

Celkovo je 115 transformátorov a inštalovaným príkonom 119,785 MVA.

Vlastná spotreba elektrickej energie v roku 2022 dosiahla hodnoty

BN –	28 458,57 MWh
BC –	00 795,46 MWh
BH –	03 838,33 MWh
Spolu –	33 092,36 MWh

Ťažisko spotreby elektrickej energie na bani:

- Cigeľ je energia spotrebovaná prevažne na vetranie a ostatnú spotrebu,
- Handlová je energia spotrebovaná prevažne na vetranie, odvodňovanie a ostatnú spotrebu,
- Nováky je energia spotrebovaná prevažne na vetranie, odvodňovanie, ťažné stroje. Všetky spotrebiče zaradené do stupňa dôležitosti I. sú v zmysle výnosu MH SR z 15. februára 1994 č. 110/1030/1994 napájané dvoma samostatnými prívodmi elektrickej energie. Napájanie hlavných spotrebičov je napätím 6 kV, 1 kV, 500 V. V podzemí sa transformuje 6 kV na 1 kV alebo 0,5 a 0,25 kV pre napojenie konkrétnych spotrebičov. Pre bežné spotrebiče sa vedie rozvod z hlavných banských podzemných rozvodní do úsekových a ďalej do podružných trafostaníc. Medzi hlavné spotrebiče možno zaradiť aj dobývacie a raziace kombajny. Medzi pohyblivé elektrické zariadenia v podzemí patria najmä dobývacie a raziace kombajny. Z dobývacích sa používajú typy MB-9, KGS 324). Z raziacich sa používajú typy GPK. Požiadavky na dobývacie kombajny sú kladené hlavne z titulu používania v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu metánu a uhoľného prachu. Z toho dôvodu musia byť vybavené zariadením na vypnutie elektrickej energie pri prekročení dovoleného ťahu v prívodnom kábli. Z pohyblivých elektrických zariadení sa v ťažobných úsekoch prevádzkujú elektrické banské lokomotívy typu EL-5/01, EL-5/08. Trolejový rozvod je napájaný jednosmernou sústavou 250 V.

V Slovenskej banskej, spol. s r. o. Hodruša – Hámre je prívod elektrickej energie do rozvodne na Dolnom závode realizovaný VN vedením 22 kV č. 319 Rozvodného závodu Žiar nad Hronom. V rozvodni VN na Dolnom závode sú zabudované dva transformátory 1 000 kVA, 22/ 0,4 kV. Kompenzácia je zabezpečená regulátorom RQ 5. Kompenzačný rozvádzač má výkon 460 kVAr. Na odkalisku je prevádzkovaný transformátor 160 kVA, 22/0,4 kV.

Prívod elektrickej energie do rozvodne na bani Rozália je vn vedením 22 kV č. 373 a 374 z Rovne. V rozvodni sú zabudované 2 transformátory o výkone 630 kVA, jeden pre povrch 22/0,4 kV a druhý pre podzemie 22/6,3 kVA. Kompenzácia je prostredníctvom regulátora WOR 8, kompenzačný rozvádzač má výkon 120 kVAr. Hlavné spotrebiče sú ťažný stroj I. úklonná jama Rozália 58 kW, II. úklonná jama 170 kW, hlavný banský ventilátor 45 kW.

Dolný závod - napäťová sústava 3/PEN 400 V.

Baňa Rozália - napäťová sústava 3/PE 400 V, 3/PE 6000 V.

Na organizácii nie je nainštalované zariadenie - spotrebič s vyšším výkonom ako 300 kW.

Pohyblivé elektrické zariadenia nie sú v organizácii prevádzkované.
 Nie je zavedená elektrická koľajová doprava - trolejová.
 Celkový inštalovaný výkon spotrebičov 3,220 MW.
 Celkový výkon transformátorov 4,22 MVA.

Kremnická banská spoločnosť s. r. o., Kremnica má prívod elektrickej energie pre areál jamy č. IV riešený z vlastných rozvodov 22 kV a 3 kV pripojených do trafostanice na povrchu. V trafostanici sú 2 ks transformátory 22/3 kV, ktoré slúžia na prenos elektrickej energie medzi elektrárnou č. IV a elektrárnou č. II a 2 ks transformátorov 22/0,4/0,231 kV, ktoré slúžia na napájanie prevádzkových rozvodov na povrchu a technologických liniek. Elektrická inštalácia na jame č. IV. pozostáva z nasledovných zariadení:

ťažný stroj na povrchu, sociálne zariadenie, maloodberatelia, spotreba elektrárne v podzemí, čerpacia stanica termálnej vody, hlavný a záložný ventilátor, nabíjacie stanice akumulátorových lokomotív a osvetlenie, granulácia a expedícia bentonitu.

Malá vodná elektráreň IV. stupeň sa nachádza v podzemí areálu IV. šachty. Je osadená tromi generátormi o celkovom výkone 2 160 kW a transformátormi pre vlastnú spotrebu elektrárne 3/0,4 kV, 500 kVA a pre osvetlenie 3/0,231 kV, 10 kVA. Pre rozvod 3 kV je v elektrárni vn rozvodňa s príslušnými spínacími jednotkami pre jednotlivé vn vývody a pre ovládanie generátorov. Pre nn rozvody bane a vlastnú spotrebu elektrárne slúžia liatinové rozvádzače. Vývod z elektrárne do povrchovej trafostanice 3/22 kV je jamou č. IV, káblami na napäťovej úrovni 3 kV.

Transformátory na jame č. IV:

povrch	2 x	400 kVA, 22/0,4/0,231 kV
	2 x	1600 kVA, 22/3 kV
podzemie		500 kVA, 3/0,4 kV
		10 kVA, 3/0,231 kV

Celkový výkon transformátorov je 4,51 MVA, celkový výkon inštalovaných spotrebičov je 0,46 MW. Spotrebiče nad 300 kW a pohyblivé spotrebiče nie sú. Unikátom v pôsobnosti štátnej banskej správy sú vlastné zdroje - generátory o celkovom výkone 2160 kW inštalované počiatkom 20. storočia.

5.2.2 Povrchové dobývanie

5.2.2.1 Dobývanie

Dobývanie nerastných surovín v roku 2022 bolo vykonávané, obdobne ako v predchádzajúce roky, prevažne s použitím trhacích prác malého, alebo veľkého rozsahu. V hliniskách, íloviskách, štrkoviskách a pieskoviskách pomocou lyžicových rýpadiel. Neboli použité žiadne nové technológie dobývania.

Kultúrna vrstva pôdy (skrývka) je pred dobývacími prácami deponovaná na osobitné skládky a po ukončení dobývania využívaná na rekultivačné práce.

5.2.2.2 Strojné a elektrické zariadenia

5.2.2.2.1 Strojné zariadenia

V dozorovaných organizáciách bol v sledovanom období v danej oblasti ustálený stav, v malej miere podľa možností organizácií dochádza k inovácii niektorých typov strojných zariadení, napr. rýpadiel, nakladačov alebo dopravných mechanizmov. Staré typy zariadení sú nahrádzané modernejšími a efektívnejšími typmi (CAT, VOLVO, KOMATSU a pod.). V počte používaných strojných zariadení je v porovnaní s predchádzajúcim obdobím stabilizovaný stav. Ustálený je aj počet prenajímaných nakladačov, dopravných, vrtacích ako aj zemných mechanizmov a mobilných, respektíve prevozných drviacich a triediacich zariadení. Strojné zariadenia organizácií, ktoré

vykonávajú aj inú činnosť než dobývanie, bývajú využívané aj na inú činnosť. V roku 2022 bolo v prevádzkach organizácií dozorovaných úradom evidovaných 205 ks rýpadiel a 162 ks nakladačov rôznych typov. Najčastejšie používanými typmi rýpadiel sú rýpadlá Caterpillar, Komatsu, Volvo, Hyundai a Liebherr. Z kolesových nakladačov bola väčšina typu CAT, VOLVO, KOMATSU a LIEBHERR.

Pri ťažbe z rozvalu, ale najmä pri nakladaní hotových výrobkov sa používali kolesové nakladače najmä typov CATERPILLAR, VOLVO a KOMATSU v menšej miere tiež nakladače KMB 250, UNK 320, UNC 200.

Pri skrávkových prácach, na úprave odvalov a ťažobných plošín sa v roku 2022 používali dozéry, najmä rady DZ, KOMATSU, LIEBHERR a CATERPILLAR v počte 27 ks. Na dopravu vytáženého materiálu sa používali nákladné motorové vozidlá v celkovom počte 165 ks, väčšinou značky Tatra 815, Volvo, Komatsu, Scania a v malých organizáciách Tatra 148. Oblúbené sú nové nákladné motorové vozidlá s vyššou nosnosťou značiek ako Volvo, CATERPILLAR, MERCEDES, KOMATSU, SKANIA, JAMAL a iných, pre svoju výkonnosť, spoľahlivosť a pohodlie pre obsluhu. Okrem vlastných vozidiel organizácií sa neustále zvyšuje využívanie vozidiel iných dopravcov.

Na vrtanie sa využívali vrtné súpravy LVE 70, LVE 80, SLVE 81, ďalej najmä HAUSHERR, BOHLER, ATLAS - COPCO, v celkovom počte 75 ks. Vrtno-trhacie práce sa vykonávajú v prevažnej väčšine dodávateľsky, čo sa odráža v znižovaní počtu vrtných súprav.

Z technologických zariadení na úpravu kameniva boli používané drviče zastúpené najmä typmi Kleemann, Hartl, Powerscreen, V6-2N, HP, Terex a Pegson v celkovom počte 172 ks a triediče typu Kleemann, Metso, Masterflo, VTN, EDT, Terex a Powerscreen v celkovom počte 152 ks.

V roku 2022 bolo v prevádzkach evidovaných 299 ks stabilných tlakových nádob. Súčasťou nových vrtacích súprav sú už aj kompresory a neustále rastie podiel prác vykonávaných dodávateľsky.

Zo zariadení pre nabíjanie vývrtov trhavínami boli používané nabíjacie zariadenia typu Bunza v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nedošlo k zmenám. Ďalej sa používajú pojazdné technické miešacie a nabíjacie zariadenia pre trhaviny typu DAP.

Počet používaných hydraulických kladív pre sekundárne rozpojovanie bol 11 ks.

Prevádzkované bolo aj jedno zariadenie na rezanie kameňa Cliper a dve štiepačky kameňa.

5.2.2.2.1.1 Lanové dráhy

Doprava vápenca do cementárne Lietavská Lúčka z lomu v Lietavskej Svinnej je zabezpečovaná visutou nákladnou lanovou dráhou dĺžky 2,88 km, s kapacitou 40 t.hod⁻¹.

5.2.2.2.1.2 Plávajúce ťažobné zariadenia

V roku 2022 nebolo v obvode pôsobnosti úradu v prevádzke plávajúce ťažobné zariadenie. Stav oproti roku 2021 sa nezmenil.

5.2.2.2.2 Elektrické zariadenia

Dozorované organizácie sú napájané z elektrickej sústavy územne rozčlenenej podľa jednotlivých rozvodných závodov SEZ z 22 kV vedení. Väčšie organizácie sú vlastníkami trafostaníc 22/0,4 kV, prípadne aj vn prípojok, organizácie s malým odberom elektriny sú napojené na nn rozvod rozvodných závodov SEZ. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím nedošlo v oblasti elektrických zariadení k zásadným zmenám. Organizácie postupne prechádzajú na diesel-hydraulické pohony technologických zariadení alebo motor-generátory, čo prináša úsporu nielen elektrickej energie, ale aj v nákladoch na odborne spôsobilých zamestnancov a na vykonávanie odborných skúšok.

Z pohyblivých elektrických bagrov typu E303 sa používal v roku 2022 len 1 ks.

5.2.3 Výbušniny

V roku 2022 bolo vydaných 6 povolení na trvalý odber výbušnín. Pre trhacie práce bolo vydaných 15 povolení, z toho 13 povolení pre dobývanie ložísk pri banskej činnosti a činnosti

vykonávanej bankským spôsobom, 1 povolenie pre stavebnú činnosť a 1 povolenie na deštrukciu komínov.

Na trhacie práce bolo v obvode OBU v Banskej Bystrici v hodnotenom roku použité celkom 1 737 866 kg trhavín na trhacie práce (čo je o 902 692 kg menej ako v roku 2021), 220 242 ks rozbušiek a 1 259 m bleskovice. Ďalej bolo spotrebované 201 303 kg ostatných výbušnín.

V hodnotenom roku úrad nepovoľoval ohňostrojné práce.

Organizácii DETONICS S.A. s.r.o. Košice – Staré Mesto povolil vyhľadávanie nevybuchutej munície na stavbe: „D3 Zelený most Svrčinovec“ v katastrálnom území Svrčinovec.

V obvode OBÚ v Banskej Bystrici bolo k 31.12.2022 evidovaných 73 skladov výbušnín na povrchu a 7 skladov v podzemí s celkovou kapacitou 9 246,45 t trhavín, 1 711,475 tis. ks rozbušiek a 151 tis. m bleskovice. 3 sklady výbušnín v podzemí boli zrušené v dôsledku útlmu baníctva na Hornej Nitre.

Výučba strelmajstrov a overovanie odbornej spôsobilosti bolo vykonávané v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a vrtacie práce Banská Bystrica. SSTVP zorganizovala jeden kurz strelmajstrov. Na základe úspešne vykonaných skúšok bolo vydaných 20 oprávnení strelmajstra. Z toho 12 oprávnení strelmajster pre povrch, 7 oprávnení strelmajster pre podzemie a 1 oprávnenie strelmajster pre osobitné druhy prác – uvoľňovanie materiálu.

V roku 2022 bolo, na základe úspešne vykonaných skúšok z platných predpisov, predĺžených 14 odborných spôsobilostí s oprávnením strelmajster.

Počas hodnoteného roka nedošlo v dozorovaných organizáciách k mimoriadnej udalosti pri použití výbušnín.

5.2.4 Sprístupnené podzemné priestory

V obvode pôsobnosti OBÚ v Banskej Bystrici sú sprístupnené verejnosti tieto jaskyne prevádzkované ŠOP, SSJ L. Mikuláš: Demänovská ľadová jaskyňa, Demänovská jaskyňa Slobody, Harmanecká jaskyňa, Važecká jaskyňa, Bystrianska jaskyňa a Brestovská jaskyňa. V týchto jaskyniach sa v r. 2022 nevykonávali práce na sprístupňovaní podzemných priestorov, vykonávali sa len práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave.

Jaskyne sú pripojené na elektrickú sústavu rozvodných závodov priamo bez vlastných trafostaníc, len pri Demänovskej jaskyni slobody je transformátor o príkone 100 kVA. Celkový inštalovaný výkon spotrebičov na povrchu a v podzemí uvedených jaskýň bol 396 kW.

Okrem uvedených jaskýň sú v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici verejnosti sprístupnené Malá Stanišovská jaskyňa v Jánskej doline (sprístupnená v dĺžke 410 m z celkovej dĺžky 730 m) a v Ďumbierskom vysokohorskom krasi je sprístupnená tromi exkurznými trasami Jaskyňa mŕtvych netopierov. Dĺžka jaskyne je 20,1 km a sprístupnené sú tri prehliadkové trasy a majú dĺžku 1000, 1160 a 750 m. V týchto jaskyniach v roku 2022 neboli vykonávané práce ani činnosť na ich sprístupňovaní.

V Banskej Štiavnici je zriadené Banské múzeum v prírode, v ktorom sú sprístupnené pre verejnosť staré banské diela v podzemí bývalej šachty Ondrej. Ide o dva obzory: Bartolomej v hĺbke - 33,5 m a Ján v hĺbke - 41,1 m o celkovej dĺžke cca 1200 m. Banské diela boli vyrazené v 17. - 19. storočí. Banské múzeum prevádzkuje aj Dedičnú štôľňu Glanzenberg. Celkovo v roku 2022 navštívilo Banské múzeum v prírode – Štôľňa Bartolomej 47 112 návštevníkov, štôľňu Glanzenberg 2479 návštevníkov.

Obec Špania Dolina sprístupnila a uviedla banské dielo „Dopravný prekop Špania Dolina – Piesky“ do bezpečného stavu pre turistické účely. Prekop bol prvú sezónu sprístupnený pre verejnosť.

Slovenská banská, spol. s r. o. Hodruša Hámre vykonávala v roku 2022 bankú činnosť - sprístupňovanie starých banských diel na múzejné účely, ktorá bola povolená Na bani Všechsvätých a Dedičnej štôľni cisára Františka do 31.12.2033.

Organizácia ORTAC, s.r.o., Kremnica vykonávala v roku 2022 sprístupňovanie banských diel pre muzeálne účely, práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave. Organizácia vykonávala zabezpečenie štôlny Milan, zabezpečenie lomu Šturec a prevádzku banského múzea v štôlni Andrej.

V roku 2020 bolo sprístupnené staré banské dielo „Pomocná štôlna Zubau“ na turistické účely. Povolenie bolo vydané organizácii Malužinská s.r.o., Malužiná s platnosťou do 31.12.2040. V roku 2022 boli vykonávané údržbárske práce na zaistenie bezpečnosti banského diela.

V roku 2020 bolo sprístupnené staré banské dielo „Štôlna Salvátor – Vyšná Boca“ na múzejné a turistické účely. Povolenie bolo vydané Občianskemu združeniu SALVÁTOR – Vyšná Boca s platnosťou do 31.12.2025. V roku 2022 boli vykonávané údržbárske práce na zaistenie bezpečnosti banského diela.

5.2.5 Osobitné zásahy do zemskej kôry

V hodnotenom období neboli v úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici vykonávané osobitné zásahy do zemskej kôry.

5.2.6 Ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom

V hodnotenom období organizácie realizovali vrtné práce pre ložiskový prieskum, inžiniersko-geologický prieskum, hydrogeologický prieskum, vrtanie studní a vrtanie vrtov pre tepelné čerpadlá.

Vrtné práce pre ložiskový prieskum roku 2022 vykonávali organizácie Geops Bolkan Drilling Services Ltd., ktorá prevádzkala vrtné práce z povrchu v k. ú. Banská Štiavnica a v k. ú. Hodruša Hámre o celkovej dĺžke 1 400 metrov. GEO – DRILLROCK s.r.o. Žarnovica v k. ú. Nová Baňa realizovala vrtné práce v podzemí na ložiskový prieskum v štôlni Andrej. Jednalo sa o 4 ks jadrových vrtov o celkovej dĺžke 1 600 metrov. Organizácia VERTIKAL drilling s.r.o., Kysucké Nové Mesto realizovala vrtné práce v k. ú. Nová Baňa o celkovej dĺžke 50 metrov.

Inžiniersko-geologický prieskum a hydrogeologický prieskum v roku 2022 vykonávali organizácie Rhodes Slovakia, s.r.o., Dunajská Streda v k. ú. Liptovský Mikuláš, prieskumný vyhladávací vrt na využitie geotermálnej vody do 1800 metrov, HES – COMGEO, a.s., Banská Bystrica v k. ú. Banská Bystrica, Rakytovce, Zvolenská Slatina, Zvolen, Sliač, Dúbravy, Dobrá Niva a Trstená o celkovej dĺžke 250 metrov, GOO spol. s r.o. Nitra v k. ú. Bojnice o celkovej dĺžke 500 metrov. HAGEOS, s.r.o., Liptovský Hrádok v k. ú. Liptovský Mikuláš, Zázrivá, Martin o celkovej dĺžke 245 metrov, ENVIGEO a.s., Banská Bystrica hydrogeologické vrtv v k. ú. Senohrad, Brusno, Podbrezová, Chlebany o celkovej dĺžke 520 metrov, INGEO a.s., Žilina v k. ú. Kremnica o celkovej dĺžke 100 metrov.

Vrtané studne na vodu v roku 2022 vykonávali organizácie GEP Vrty, s.r.o., Sliač v k. ú. Vlkanová, Hliník nad Hronom, Kováčová, Banská Bystrica, Utekáč, Žarnovica, Banská Belá, Badín, Horná Mičiná, Radvaň, Zvolen, Malachov, Tekovská Breznica, o celkovej dĺžke 945 metrov, AQUA vrt, s.r.o., Sliač v k. ú., Zemiansky Vrbovok, Jastrabá o celkovej dĺžke 300 metrov, Hydrostatik s.r.o., Nesluša v k. ú. Banská Bystrica o celkovej dĺžke 110 metrov. Vladimír Sprušanský OÁZA Radimov v k. ú. Haluzice, Žarnovická Huta o celkovej dĺžke 220 metrov, ENVIGEO a.s., Banská Bystrica v k. ú. Banská Bystrica, o celkovej dĺžke 80 metrov.

Vrtanie vrtov pre tepelné čerpadlá v roku 2022 vykonávali organizácie EKOVRT s.r.o., Košice v k. ú. Utekáč, Banská Bystrica o celkovej dĺžke 1 020 metrov, GEP Vrty, s.r.o., Sliač v k. ú. Banská Belá (25 bezjadrových vrtov do hĺbky 130 metrov), Tekovská Breznica (25 bezjadrových vrtov do hĺbky 130 metrov), Sliač celkom 6 600 metrov, Hydrostatik s.r.o., Nesluša v k. ú. Dúbrava, Valča, Vavrečka, Oravská Lesná, Martin, Dolný Kubín, Ružomberok, Oravice, Liptovská Teplička, Rudina o celkovej dĺžke 3 015 metrov, VRTY s.r.o. Nemšová v k. ú. Horné Motešice, Trenčín o celkovej dĺžke 2 575 metrov, GreenGas DPB a.s., Divízia Slovensko-organizačná zložka v k. ú. Veterná Poruba, Diviacka Nová Ves, Žilina, Bojnice o celkovej dĺžke 825 metrov, VaR DRILLING,

s.r.o. Trnava v k. ú. Radošina o celkovej dĺžke 220 metrov, VERTICAL drilling s.r.o., Kysucké Nové Mesto v k. ú. Veľká Lehota o celkovej dĺžke 150 metrov

V roku 2022 bolo odvrátných v obvode banského úradu celkom pri:

- ložiskovom prieskume	3 050 metrov
- inžinierskom a hydrogeologickom prieskume	3 485 metrov
- vrtaných studniach nad 30 metrov	1 826 metrov
- vrtaní vrtov pre tepelné čerpadlá	15 715 metrov

Spolu 24 076 metrov

Koncom roka 2014 boli začaté práce na razení tunela Čebrať na stavbe „Diaľnica D1 Hubová – Ivachnová“. V roku 2022 pokračovalo razenie obidvoch tunelových rúr do 28.2.2022, z dôvodu odsúhlasovania nových cien za materiály a energie boli raziace práce v severnej a južnej tunelovej rúre postupne zastavené. Vykonávali sa len čiastočné práce na sekundárnom ostení v južnej tunelovej rúre. Dňa 31.8.2022 obidve organizácie ohlásili zahájenie činnosti vykonávanej banským spôsobom.

V južnej tunelovej rúre organizácia OHLA ŽS a.s. za rok 2022 vyrazila 114 TM (tunel metrov) v plnom profile a dňa 15.11.2022 slávnostne prerazila južnú tunelovú rúru čo predstavovalo celkovú dĺžku 3 633,90 TM. Razenie tunela je realizované metódou NRTM – cyklické razenie, razenie podľa vystrojovacích tried s delenou čelbou (kalota, stupeň, dno resp. spodná klenba. Rozpojovanie pevných skalných hornín bolo vrtno-trhacou technikou s riadeným odstrelom. Primárna výstuž s premenlivou hrúbkou ostenia zo striekaného betónu C20/25 od 150 mm do 300 mm s výstužou z KARI sietí s okami 150x150 mm o priemere 8 resp. 6 mm pre dočasné zaistenie výrubu. Trhacie práce vykonávala dodávateľská organizácia MITAL s.r.o., organizačná zložka, Zlatníky 72.

Severnú tunelovú rúru začala raziť organizácia SLOVENSKÉ TUNELY, a.s. tou istou metódou aká je používaná v južnej tunelovej rúre. Za rok 2022 vyrazila 141,70 TM (tunel metrov) v plnom profile čo predstavovalo celkovú dĺžku 3585,40 TM. Pevné skalné horniny boli rozpojované pomocou vrtno-trhacích prác. Trhacie práce vykonávala dodávateľská organizácia MATRIX SLOVAKIA, s.r.o., Spišská Nová Ves

V roku 2022 bolo pri razení tunela v južnej tunelovej a severnej tunelovej rúre použité nasledovné strojné zariadenia:

- tunelbager (Liebherr 950, Liebherr 944, Liebherr 934, Compact tunnel, Caterpillar CAT 328D LCR)
- vŕtací voz (Atlas Copco Rocket boomer E2C-18, Atlas Copco Rocket boomer L2C, BOOMER E2C, 352))
- nakladač (4x Volvo L 120 F)
- špritzmobil (Meyco spritzmobil, Meyco Potenza- /3ks/ , Meyco 5)
- dumper Volvo A25G – 11 ks
- manipulátor (merlo roto 38.14S, merlo roto 38.16S)
- kompresor Atlas Copco GA 132, kompresor Atlas Copco GA 90 C)
- pracovná plošina AC DC – 16 HL – 2ks
- kolesový manipulátor Manitou 2150,184 – 2ks
- samohybný pracovný stroj KOMATSU VB97 S-5 BOB CAT s 185
- ventilátor (COGEMACOUSTIC T2.16.200.4- 3ks)
- viacúčelové vozidlo (2x AUSA M250Mx4)
- terénna auto (Nissan Double Cab, Ford Ranger)
- rýpadlo-nakladač (Terex 860)

V prevádzke bolo aj 16 ks čerpadiel a stabilné tlakové nádoby 10 m³ - 2 ks a 6 m³ - 1 ks.

Elektrická inštalácia je napájaná prípojkou 22 kV, č. 137 prostredníctvom kioskovej trafostanice 22/0,4 kV, 1 MVA a sekundárnymi trafostanicami Barbora 630 kVA a Barbora 400 kVA. Inštalovaný výkon spotrebičov je uvádzaný 1134 kW.

Organizácia Skanska SK, a.s., Bratislava v roku 2022 pokračovala v opravných a dokončovacích prácach už na prerazenom najdlhšom tuneli na Slovensku v rámci výstavby diaľnice D1 na trase Lietavská Lúčka – Dubná Skala. Boli vykonávané opravné a dokončovacie práce v tuneli Višňové v rozsahu dokončenia primárneho ostenia, sekundárneho ostenia v hlavných tunelových rúrach a priečných prepojeniach, dokončenia sekundárneho ostenia vo vetracom kanáli a práce na ďalších stavebných objektoch.

Na stavbe pracovalo celkovo 641 zamestnancov, z toho 230 v podzemí a 411 na povrchu . Pri výstavbe bolo použitých 10 rýpadiel, 3 kolesové nakladače, 1 dozér, 13 nákladných automobilov, 10 kompresorov, 15 pohyblivých pracovných plošín a jeden žeriav s nosnosťou nad 5 000 kg.

5.2.7 Vyhradené technické zariadenia

5.2.7.1 Oprávnenia na činnosti na vyhradených technických zariadeniach

Od roku 2014 je vydávanie nových oprávnení na činnosti na vyhradených technických zariadeniach v kompetencii oprávnenej právnickej osoby (OPO).

5.2.7.2 Osvedčenia revíznych technikov vyhradených technických zariadení

V roku 2022 neboli revíznym technikom vydané ani odňaté osvedčenia.

5.2.7.3 Prehľad významnejších VTZ

V roku 2022 boli v prevádzke nasledovné zariadenia:

A: Tlakové zariadenia			
Skupina			počet kusov
a.)	Parné a kvapalinové kotly	1. trieda :	0
		2. trieda :	0
		3. trieda :	0
		4. trieda:	8
b.)	Tlakové nádoby:	skupina A a B:	178
c.)	Kovové tlakové nádoby na prepravu plynov:		33
B: Zdvíhacie zariadenia			
Skupina			počet kusov
a)	žeriavy s ľudským pohonom nad 5 000 kg		22 ks
b)	žeriavy s motorovým pohonom nad 5 000 kg		59 ks
C: Plynové zariadenia			
Skupina			počet kusov
a)	na výrobu a úpravu plynov:		0
b)	na skladovanie a prepravu plynov:		19
g)	na spotrebu plynov spaľovaním:		9

V rámci prevádzky VTZ nedošlo v roku 2022 k závažnému pracovnému úrazu ani havárii.

D: Elektrické zariadenia

Popis vo všeobecnosti aj k jednotlivým organizáciám je uvedený v častiach 5.2.1.5.2 a 5.2.2.2.2.

5.3 Banská záchranná služba

Hlavná banská záchranná stanica (HBZS) Prievidza riadi a kontroluje činnosť všetkých funkčných závodných banských záchranných staníc (ZBZS) na území Slovenska, ktoré sú zriadené v organizáciách vykonávajúcich ťažbu uhlia a magnezitu. V roku 2022 HBZS dozorovala, riadila a metodicky usmerňovala dve závodné banské záchranné stanice, z toho však ZBZS HBP má tri samostatne vedené strediská na úrovni samostatných ZBZS:

ZBZS - HBP Prievidza so strediskami	- Nováky
	- Handlová
	- Čáry

ZBZS - SMZ Jelšava

Z dôvodu ukončenia dobývania v bani Handlová sa začiatkom roka 2022 na základe OBÚ v Banskej Bystrici schváleného nového služobného poriadku SZBZS HBP a organizačnej schémy ukončila činnosť závodnej banskej záchranej stanice - stredisko Handlová. Zostávajúci členovia BZZ pôsobiaci v stredisku SZBZS HBP Handlová boli priradení na stredisko SZBZS HBP Nováky. Obdobne aj materiálové vybavenie bolo presťahované do strediska Nováky.

Zásahová činnosť pohotovostnej služby HBZS Prievidza v roku 2022

Pohotovostná služba HBZS, o. z. Prievidza realizovala v uvedenom období zásahovú činnosť v nasledujúcom rozsahu:

1. - Dňa 08.02.2022 (17:00 hod.) - bol operačným strediskom vyžiadaný výjazd pohotovostných čiat na tunel Višňové - Dubná Skala, za účelom vykonania záchranského prieskumu južnej a severnej tunelovej rúry a odvodňovacej štôlne z východného portálu na západný portál po exogénnom požiari elektrického zariadenia v severnej tunelovej rúre. Prieskumom nebola zistená žiadna ďalšia mimoriadna udalosť.

2. - Dňa 04.07.2022 (16:00 hod.) - boli pohotovostné čaty HBZS povolané výrobným dispečerom ťažobného úseku bane Nováky na likvidáciu endogénneho požiaru vo vyrúbaných priestoroch demontovaného stenového porubu KMP 111 019 - 95. Po lokalizácii ohniska požiaru sa pristúpilo k ochladzovaniu požiariska tlakovou vodou cez ihly a súčasne sa realizovala montáž a spojzariadenie inertizácie plynným dusíkom.

3. - Dňa 06.07.2022 (01:30 hod.) - boli opäť povolané pohotovostné čaty HBZS k likvidácii endogénneho požiaru vo vyrúbaných priestoroch demontovaného stenového porubu KMP 111 019 - 95 v mieste za sekciami č. 5 - 12. Za súčasného ochladzovania a inertizovania požiariska sa vykonávali prípravné práce na priestorové uzatvorenie demontovaného stenového porubu.

4. - Dňa 02.10.2022 (06:50 hod.) - v ranných hodinách boli povolané pohotovostné čaty HBZS k likvidácii endogénneho požiaru vo vyrúbanom priestore demontovaného stenového porubu KMP 111 019 - 95 v mieste sekcie č. 27. Za súčasného ochladzovania a inertizovania požiariska sa vykonávali práce na priestorovom uzatvorení vyplnenej časti pomocou penovej hrádze.

5. - Dňa 21.12.2022 (03:15 hod.) - z dôvodu vzniku exogénneho požiaru uhoľnej hmoty v banskom diele - obeh vozov Južného poľa, bol povolaný výjazd banských záchránarov HBZS. Po zriadení záchranskej základne a vykonaní záchranského prieskumu bolo miesto ohniska požiaru lokalizované pomocou termokamery. Príčinou vzniku požiaru bolo zadreté ložisko valčeka pásového dopravníka

Zásahová činnosť ostatných ZBZS

V období roka 2022 zasahovali banské záchranné zbory SZBZS HBP, a.s. nasledovne:

- na Stredisku likvidácie a reitalizácie (SLaR) Cigeľ nebol uskutočnený žiadny havarijný ani plánovaný lezecký zásah,
- na bani Čáry nebol uskutočnený žiadny havarijný ani plánovaný lezecký zásah,
- na bani Handlová bol realizovaný jeden plánovaný nehavarijný zásah s použitím lezeckej techniky
- na bani Nováky boli realizované tri plánované nehavarijné zásahy (z toho dva s použitím lezeckej techniky) a dva havarijné zásahy,
- banský záchranný zbor ZBZS SMZ Jelšava zasahoval osem krát pri kontrole ovzdušia po trhacích prácach veľkého rozsahu, resp. likvidácii ochranných pilierov.

V roku 2022 mala HBZS, o. z. Prievidza na základe zákona č. 128/2015 o prevencii závažných priemyselných havárií podpísané dohody o poskytovaní banskej záchranej služby s organizáciami, ktoré nemajú zriadenú závodnú banskú záchrannú stanicu, ale aj s organizáciami, ktoré vykonávajú činnosť bankským spôsobom, resp. ich činnosť je v súlade s kontrolnou a výkonnou činnosťou HBZS.

HBZS Prievidza v priebehu roka 2022 na základe dohôd, zabezpečovala banskú záchrannú službu pre 19 organizácií v banskom rezorte, aj mimo rezortu baníctva. V úradnom obvode Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici to boli napr. organizácie:

- Slovenská banská, spol. s r.o. Hodruša Hámre
- Kremnická banská spoločnosť, s.r.o. Kremnica
- Rudné bane, š. p. Banská Bystrica
- ORTAC, s.r.o. Kremnica
- OHL ŽS a.s., Brno, organizačná zložka Bratislava
- SLOVENSKÉ TUNELY, a.s., Bratislava
- Skanska SK, a.s., Bratislava

Podľa zákona č. 129/2002 Z. z. v platnom znení, aktívne pôsobí HBZS Prievidza ako základná zložka v Integrovanom záchrannom systéme.

6 BANÍCTVO A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

6.1 Odvaly, výsypky a odkaliská

V úradnom obvode bolo v roku 2022 evidovaných celkom 47 odvalov (-1). V dobývacích priestoroch sa nachádza 28 činných odvalov a 9 činných odvalov mimo dobývacieho priestoru. Celkový plošný záber činných odvalov je 294,24 ha.

V úradnom obvode OBÚ v Banskej Bystrici boli v roku 2022 evidovaných celkom 10 odkalísk, z toho 7 v dobývacích priestoroch a 3 mimo dobývacích priestorov. OBÚ v Banskej Bystrici eviduje 7 činných odkalísk a 3 nečinné odkaliská.

6.2 Rekultivácia plôch

V roku 2022 bolo zaznamenané pri hlbinnom dobývaní zásob ložiska hnedého uhlia organizáciou Hornonitrianske bane, a.s., v skratke HBP, a.s. so sídlom Matice slovenskej 10, Prievidza nasledovné:

V DP Nováky boli v rámci rekultivácie realizované nasledovné:

- Pokračovalo sa v hrubých terénnych úpravách poddolovaného územia v intraviláne obce Koš. Práce spočívali v navážaní výplňového materiálu do poklesových kotlín po banskej činnosti medzi ul. Nová a ul. Víťazstva s cieľom upraviť terén do pôvodnej nivelity. V súvislosti s realizáciou týchto činností bolo v hodnotenom období zabezpečené predĺženie súhlasu na využívanie odpadov na spätné zasypávanie.
- Technická rekultivácia a prípravné práce pre biologickú rekultiváciu pozemkov v okolí jamy G.
- V hodnotenom období sa rekonštruovala poddolovaná časť štátnej cesty č. III/1773 v obci Koš. Na časti cesty sa uskutočnila úplná rekonštrukcia v podobe výmeny celej konštrukcie, na zvýšenej časti sa nahradil poškodený kryt vozovky položením novej asfaltovej vrstvy. Predpoklad ukončenia prác je 1. štvrtrok 2023.
- Na základe dlhodobého monitoringu bol spracovaný návrh technického riešenia na podporu rozvoja biodiverzity rozsiahleho mokradňového biotopu v oblasti Laskára. Následne sa uskutočnili pracovné stretnutia za účasti zástupcov dotknutých orgánov štátnej správy, na ktorých bol navrhnutý postup pre realizáciu navrhnutého riešenia v jednotlivých krokoch, ktorých plnenie sa priebežne zabezpečuje.
- V roku 2022 boli zabezpečené podklady pre vypracovanie jednostupňového projektu úplnej rekonštrukcie poddolovaných častí miestnych komunikácií v obci Koš.

V DP Cigeľ bol spracovaný návrh technického riešenia zameraného na začlenenie vodných stavieb odkalísk Bane Cigeľ do okolitého prostredia. V danej veci zabezpečila HBP, a.s. u odborne spôsobilých organizácií vypracovanie viacerých odborných štúdií nasledovné:

- Staré odkalisko ponechať na samovývoj tak, aby sa bez antropogénnych vplyvov formovala biota územia
- Nové odkalisko – využitie vodnej nádrže boli sa vykonávala operatívna kontrola povrchu podrúbaného územia.

Následne sa uskutočnilo niekoľko pracovných rokovaní so zástupcami dotknutých orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy s cieľom začleniť predmetný projektový zámer do územnoplánovacej dokumentácie mesta Prievidza a obce Sebedraždie. V obidvoch dotknutých katastrálnych územiach bola žiadosť o zmenu územného plánu schválená.

6.3 Ochrana povrchu

V súvislosti s uskutočňovaním banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, ktorej hlavným zámerom je získanie nerastu z ložiska je tiež dôležité zabezpečenie plnenia požiadaviek chránených záujmov jednotlivých subjektov, ktoré môžu byť na svojich právach alebo právom chránených záujmoch činnosťou dotknuté. Jednou z hlavných požiadaviek je to aby sa umožnilo znovu zužitkovanie (rekultivácia) priestorov po vydobytom neraste. V tejto oblasti nedošlo v roku 2022 k podstatnejším zmenám. Pri postupnom povoľovaní v jednotlivých lokalitách sa preto riešia otázky súvisiace s poľnohospodárskym a lesným pôdnym fondom. V predkladaných plánoch otvárky, prípravy a dobývania sú riešené tiež aj otázky súvisiace s ochranou vodných zdrojov, životného prostredia a iných verejných záujmov chránených osobitnými predpismi.